

”Ungdommen er forbundet med et sammensurium af følelser”

Hvordan *transkønnethed* bliver forstået og sprogligt positioneret i et politisk lovforslag og i en lovforhandling

Studerende: Stine Kornbek (hgm196)

Uddannelse: Lingvistik, Københavns Universitet

Vejleder: Marie Mægaard

Antal tegn: 142.413 (59,3 ns.)

Afleveret den: 20/12-2023

Engelsk titel: ”Youth is associated with a conglomeration of emotions”

Abstract

In 2023, the political party *Nye Borgerlige* introduced a legislative proposal with the purpose of prohibiting surgical and medical gender-affirming treatments for individuals under the age of 18. This proposal triggered a comprehensive legislative debate, where various political parties both in support and opposition expressed their stances. Throughout this legislative process, politicians utilized language as a tool to shape and convey their understandings of transgenderism, potentially impacting the rights and future opportunities of transgender individuals. This study aims to discuss the political conceptualizations of transgenderism within the context of the aforementioned legislative framework and subsequent legislative discourse. To achieve this, an extensive discourse analysis has been conducted, beginning with a thorough linguistic discourse analysis of selected excerpts from the legislative proposal and spokespersons' speeches. This analysis will scrutinize the use and function of linguistic structures in anchoring perspectives on transgenderism. Subsequently, a discourse analysis has been conducted, which follows Laclau and Mouffe's (1985) discourse theory. The analysis aims to shed light on the provisional establishment and meaning-making of transgenderism within the legislative deliberation. In summary, both analyses reveal the existence of diverse perspectives on transgenderism and the various semantic anchoring methods employed by politicians. Advocates for the legislative proposal, aligned with the *anti-discourse formation*, predominantly expressed a pathologizing view of transgenderism, arguing that this is a phase of youth that individuals outgrow, essentially considering transgenderism as a non-existent reality. Opponents of the legislative proposal, associated with the *pro-discourse formation*, displayed greater openness to transgenderism, viewing it as a developing field, a minority group in need of protection, an individual experience, and an integral component of one's identity. In this case, transgenderism was granted an existence.

Legislation and political discourses are acknowledged to have an enormous power to regulate the future of transgender individuals. This thesis explores whether this regulation can be seen as a form of *concern* – one that also functions as a tool for the exercise of power.

Indholdsfortegnelse

1. INTRODUKTION	5
2. DISKURSANALYSE SOM TEORI OG METODE	6
2.1 Sproget som konstituerende.....	6
2.2 En diskursteori: Laclau og Mouffe	8
2.3 Diskursanalyse og dekonstruktion	11
3. EN DESTABILISERING AF DE BINÆRE KØN.....	12
3.1 Fra kontrol til bekymringer.....	13
4. DEN HISTORISKE UDVIKLING INDEN FOR LOVGIVNING OM TRANSKØNNETHED	15
5. UDVÆLGELSE AF DATA.....	17
6. METODE.....	18
6.1 En nærsproglig diskursanalyse.....	18
6.2 Laclau og Mouffe i brug.....	19
7. NÆRSPROGLIG DISKURSANALYSE.....	20
7.1 Lovforslag af Nye Borgerlige.....	20
7.2 Politikernes støtte til lovforslaget	25
7.2.1 Jens Henrik Thulesen Dahl (DD).....	26
7.2.2 Louise Brown (LA).....	28
7.2.3 Per Larsen (KF).....	29
7.2.4 Mette Thiesen (DF).....	30
7.3 Politikernes afvisning af lovforslaget	34
7.3.1 Camilla Fabricius (S)	35
7.3.2 Eva Kjer Hansen (V).....	36
7.3.3 Mike Villa Fonseca (M).....	38
7.3.4 Peder Hvelplund (EL)	39
7.3.5 Stinus Lindgreen (RV).....	41

8. EN ANALYSE AF BETYDNINGSFIKSERING AF <i>TRANSKØNNETHED</i>.....	45
8.1 Anti-diskursformation.....	45
8.1.1 Den normative diskurs	45
8.1.2 Den juridisk-tekniske diskurs.....	47
8.2 Pro-diskursformation	49
8.2.1 Ligestillingsdiskursen	49
8.2.2 Minoritetsdiskursen.....	50
8.2.3 Den liberalistiske diskurs	51
8.2.4 Den kønsteoretiske diskurs	52
9. DISKUSSION: BEKYMRINGENS MAGT	55
10. KONKLUSION	57
REFERENCER	58

1. Introduktion

Vores tildelte køn ved fødslen er baseret på fysiske karakteristika, og det begrænser sig traditionelt til mand eller kvinde. Men virkeligheden er langt mere nuanceret, da vores kønsidentitet, som inkluderer vores følelser og tanker om vores eget køn, ikke altid harmonerer med dette tildelte køn. Transkønnethed er begrebet, der beskriver mennesker, hvis kønsidentitet adskiller sig fra det, som de blev tildelt ved fødslen. Følelsen af at være fanget i en krop, der ikke stemmer overens med ens sande kønsidentitet, har påvirket mennesker i alle aldre i årevis (Simonsen & Kristensen 2011, 69-72).

I mange år har LGBT+-aktivister arbejdet for at forbedre livsbetingelserne og mulighederne for transkønnede. Deres mål har været at sikre, at folk har mulighed for at udleve deres kønsidentitet gennem bl.a. kønsskifteoperationer. Der er sket store fremskridt takket være disse aktivisters arbejde, og i sundhedssystemet modtager man hvert år flere henvisninger fra transkønnede individer, der søger hjælp (Giraldi & Bech-Jessen 2014; Hilden 2023). Men selv i dag er spørgsmål om transkønnethed stadig en politisk stridssag, og de beslutninger, der træffes af politikere, er afgørende for transkønnedes rettigheder og muligheder (Thranesen 2023). Den 14. marts 2023 præsenterede Nye Borgerlige et lovforslag, der skulle forbyde kirurgisk eller medicinsk kønsskiftebehandling til børn under 18 år. Lovforslaget udløste en lovforhandling og markerede et vendepunkt i diskussionen om transkønnethed og de politiske beslutninger, der vil forme udviklingen for emnet. Under lovforhandlingerne gav politikere fra alle folketingspartier udtryk for deres støtte eller modstand til lovforslaget. I processen fremkom der også synspunkter og holdninger til emnet *transkønnethed*. Disse holdninger til transkønnethed udgør grundlaget for min interesse og den følgende problemformulering.

I nærværende speciale vil jeg gennem diskursanalyse af den seneste folketingsforhandling fra 14. marts 2023 undersøge, hvilke sproglige diskurser der er til stede i debatten om muligheden for hormonbehandling og kirurgi. Derved vil jeg belyse de bagvedliggende forståelser af, hvad *transkønnethed* er.

Specialet er struktureret således: Afsnit 2 og 3 udgør mine teoriafsnit. I afsnit 2 vil jeg fokusere på to teoretiske perspektiver, der vil danne grundlag for min analyse. Det første teoretiske perspektiv omhandler sprogets rolle i konstruktionen af vores virkelighedsforståelse, som det præsenteres af Winther Jørgensen og Phillips (2010) samt Burr (2015). Det andet teoretiske perspektiv omfatter diskursteorien præsenteret af Laclau og Mouffe (1985). I afsnit 3 vil fokus være på, hvordan transkønnethed udfordrer den binære opfattelse af køn som enten mand eller

kvinde. Jeg vil også adressere ideen om samfundets kontrol over udviklingen af transkønnethed, og hvordan den kan komme til udtryk som *bekymring*. Afsnit 4 er en kort historisk oversigt over og redegørelse for udviklingen af lovgivning, der omhandler transkønnethed. I afsnit 5 præsenteres min udvælgelse af datamateriale, mens afsnit 6 omhandler min metodiske tilgang. I afsnit 7 udfører jeg en nærsproglig analyse af lovforslaget og ordførertalerne i forbindelse med lovforhandlingen. I afsnit 8 trækker jeg på Laclau og Mouffes (1985) diskurstheori for at analysere og afdække, hvordan elementet *transkønnethed* midlertidigt betydningsfikseres af politikerne. Afsnit 9 er en diskussion af bekymringens magt, mens afsnit 10 består af en konklusion.

2. Diskursanalyse som teori og metode

Diskursbegrebet er efterhånden blevet et begreb, der bruges meget bredt og ikke nødvendigvis altid defineres. Med ønsket om at gøre det transparent, hvordan jeg forstår begrebet *diskurs*, adopterer jeg Winther Jørgensen og Phillips' definition af *diskurs* som "en bestemt måde at tale om og forstå verden (eller et udsnit af verden) på" (2010, 9). Jeg anvender denne forståelse af diskurs for at kunne analysere mit datamateriale, der omfatter lovforslaget af Nye Borgerlige og den efterfølgende lovforhandling.

2.1 Sproget som konstituerende

Diskursanalytiske tilgange er socialkonstruktionistiske og trækker på strukturalistiske og poststrukturalistiske sprogfilosofier (Burr 2015, 28; Winther Jørgensen & Phillips 2010, 17). Inden for disse sprogfilosofier hævdes det, at vores opfattelse af virkeligheden altid formes gennem sproget og i interaktion med andre, og at de kategorier og begreber, som vi bruger til at beskrive verden på, er historisk og kulturelt specifikke (Burr 2015, 4). Sproget er ikke bare et redskab til at beskrive eller afspejle en eksisterende og objektiv virkelighed. I stedet er sproget aktivt med til at skabe vores forståelse af virkeligheden (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 17), og sproget, som vi bruger, er på forhånd givet af den kultur, som vi er født ind i (Burr 2015, 10). Således er repræsentationer, som er skabt gennem sproget og interaktion med omverden, ikke bare en refleksion af en eksisterende virkelighed. Snarere konstrueres virkeligheden gennem sprogbrug og samtaler med andre (ibid., 10f.). Det betyder dog ikke, at virkeligheden ikke eksisterer. Den fysiske verden eksisterer stadig uafhængigt af sprog og repræsentationer, men den får først betydning og meningsfuldhed gennem diskursen, altså gennem de måder, hvorpå vi taler, skriver og fortolker verden omkring os (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 17). Med andre ord skaber sproget og

diskursen de betydninger, som vi tilskriver tingene, og de måder, hvorpå vi forstår og fortolker verden. Repræsentationer og betydninger er således virkelige i den forstand, at de former vores opfattelse af virkeligheden og har konsekvenser for vores handlinger og interaktioner. I dette afsnit beskriver jeg, hvordan sprogbrug og diskurser kan have en indflydelse på den måde, hvorpå transkønnede individer og transkønnethed positioneres.

Inden for diskursen om transkønnethed kan diskursive strukturer have en betydelig indflydelse på, hvordan samfundet forstår og opfatter transkønnede personer. *Transkønnethed* betyder i neutrale termer, at der er en uoverensstemmelse mellem kønnet, som man blev givet ved fødsel, og det køn, som man oplever at være. Sprogbrugen, der optræder i medier, offentlige debatter og sociale interaktioner, kan bidrage til at forme både individuelle og kollektive forståelser af transkønnethed. Dermed er transkønnethed ikke længere uden for diskurs (ibid., 18). I en diskurs kan der eksempelvis lægges vægt på, at transkønnethed skal betragtes som en sygdom eller en afvigelse fra det normale. Denne diskurs kan medføre, at transkønnethed bliver positioneret som ”skadeligt” eller ”unaturligt”. Sådanne diskurser kan medvirke til at reproducere negative fordomme om transkønnede og påvirke holdninger i det bredere samfund. På den anden side kan der også eksistere diskurser, der bærer præg af anerkendelse og inkludering af transkønnede personer. Sådanne diskurser kan bidrage til at skabe en mere positiv og inkluderende forståelse af transkønnethed. Dog afspejler disse forskellige diskurser ikke en objektiv sandhed om transkønnethed. Diskurserne er derimod aktivt med til at skabe betydning og forståelse af transkønnede individer i samfundet. Sprogbrug og de værdier, der er indlejret i diskurserne, kan påvirke, hvordan transkønnede personer bliver set og behandlet af samfundet, hvilket f.eks. kan indbefatte adgangen til behandling i sundhedssystemet og juridiske rettigheder. Winther Jørgensen og Phillips skriver: ”Sproget er således ikke bare en kanal, hvorigennem information om underliggende sindstilstande og adfærd formidles eller fakta om verden kommunikeres, sproget er derimod en ’maskine’, der *konstituerer* den sociale verden. Det gælder også for konstitueringen af sociale identiteter” (ibid.; kursiv i original), såsom transkønnede individer.

Fokus i diskursanalyse er, hvad det sagte eller skrevne ”gør” i verden. Diskursanalyse handler ikke om at tolke folks egentlige intentioner eller at afdække den ”sandhed”, der ligger bag diskursen. Den handler derimod om at analysere de mønstre, der opstår i det sagte eller skrevne, uden nødvendigvis at bedømme udsagnene som rigtige eller forkerte. Man ser på, hvordan forskellige diskursive fremstillinger af virkeligheden påvirker samfundet og får sociale konsekvenser (ibid., 31). Diskursanalysens fokus er dermed at undersøge, hvordan sprogbrugen og de diskursive mønstre, der optræder, bidrager til at forme vores forståelse af verden.

2.2 En diskursteori: Laclau og Mouffe

Jeg har valgt at beskrive og anvende Ernesto Laclau og Chantal Mouffes diskursteori udviklet i hovedværket *Hegemony and Socialist Strategy* (1985). Denne diskursteori centrerer sig omkring opfattelsen af det sociale som et resultat af diskursiv konstruktion, hvor alle aspekter af samfundet potentielt kan analyseres gennem diskursanalytiske tilgange (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 34). Laclau og Mouffes tekster er primært baseret på teoriudvikling og tilbyder ikke så mange praktiske værktøjer til tekstbaseret diskursanalyse (ibid.). Derfor er formålet i min analyse at kombinere deres teoretiske perspektiver med min mere nærsproglige diskursanalysemetode. I forbindelse med beskrivelse af Laclau og Mouffes diskursteori tager jeg udgangspunkt i Laclau og Mouffe (1985), Åkerstrøm Andersen (1999), Winther Jørgensen og Phillip (2010) samt Nebeling Petersen (2012).

Jeg indleder dette teoretiske afsnit med en kort beskrivelse af Laclau og Mouffes opfattelse af diskursbegrebet, hvor *diskurs* defineres som ”en strukturel helhed bestående af forskelle: Når man som resultat af en artikulatorisk praksis er blevet i stand til at konfigurere et system af præcise forskellige placeringer, betegnes dette system af forskellige placeringer diskurs” (Åkerstrøm Andersen 1999, 89). I det følgende vil jeg uddybe denne definition yderligere og samtidig introducere og forklare andre centrale begreber, der er forbundet med Laclau og Mouffes diskursteori.

Laclau og Mouffes teori er en syntese og integration af to teoretiske traditioner, nemlig marxisme og strukturalisme. Gennem marxismen får vi et teoretisk grundlag for at tænke det sociale, mens strukturalismen giver os en teori om betydning. Laclau og Mouffe kombinerer disse to traditioner i en teoretisk ramme, hvor hele det sociale felt forstås som et komplekst netværk af betydningsdannelsesprocesser (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 35). Dog er deres diskursteori også en kritik af den saussureske struktur, som strukturalismen er forankret i.

I Ferdinand de Saussures tegnbegreb betragtes sproget som et system af tegn, der består af udtryk (f.eks. det auditive udtryk) og indhold (den mentale repræsentation af betydningen). I henhold til Saussures sproglige teori betragtes sproget som et system af relationer mellem tegn, og systemet opfattes som en fuldstændig struktur med faste relationer (Åkerstrøm Andersen 1999, 93). Laclau og Mouffe er enige med Saussure i, at betydningen af tegn er relationel og skabes gennem differentiering i forhold til andre tegn. Dog kritiserer Laclau og Mouffe Saussures opfattelse af sproget som et lukket system med stabile og faste betydninger. De betragter strukturen som ufuldstændig, hvilket betyder, at udtryk og deres indhold ikke er fastbundne til hinanden. I stedet anses udtrykkene som flydende (*floating signifiers*), hvilket indebærer, at betydningen er både foranderlig og kontingent (ibid.). Med andre ord er betydningen af tegn ikke fastlagt, men

formes gennem sociale processer, hvor forskellige aktører kæmper om at definere og fastsætte betydningen (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 35). Laclau og Mouffes teori fører dem til at udforske diskursanalyse. De fokuserer på, hvordan udtryk og indhold ikke er fastlåste i en uforanderlig relation. I diskursen opstår der snarere forskydninger og ændringer i forbindelsen mellem udtryk og indhold (Åkerstrøm Andersen 1999, 94). De fremhæver, at forskydningerne også har en politisk dimension, da det er afgørende, hvilket udtryk der får en fast position som referent for indholdet. Derfor bliver den diskursive kamp en kamp om, hvilke udtryk der skal knyttes til hvilke indhold (ibid.).

I forlængelse af beskrivelsen af den manglende betydningsfiksering for tegn er det på sin plads at introducere formålet med diskursanalyse. Laclau og Mouffes diskursanalyse har til formål at kortlægge de processer, hvor der sker en kamp om, hvordan betydningen af tegnene skal fastlægges (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 36). I forbindelse med beskrivelsen af diskursanalysens formål anser jeg det for relevant at adressere de begreber, der er væsentlige for min analyse:

[V]i kalder enhver praksis *artikulation*, som etablerer en relation mellem elementer på en sådan måde, at deres identitet omdannes som resultat af den artikulerede praksis. Den strukturerede totalitet, der er resultatet af denne artikulatoriske praksis, kalder vi *diskurs*. For så vidt som de differentielle positioner artikuleres inden for en diskurs, kalder vi dem *momenter*. Derimod kalder vi enhver forskel, der ikke er diskursivt artikuleret, for *element*. (Laclau & Mouffe 1985; citeret i Winther Jørgensen & Phillips 2010, 36; kursiv i original)

I ovenstående citat udfolder Laclau og Mouffe deres koncept af *diskurs*. En diskurs kan tolkes som en måde at etablere betydninger inden for en specifik kontekst. De mindste sproglige enheder, der bærer betydning og er blevet identificeret af Laclau og Mouffe, kaldes *elementer*. Elementer er tegn, der ikke endnu har fået en fikseret og fastlagt betydning. De er således flertydige tegn, der kan have flere forskellige betydninger knyttet til sig. Gennem diskursen bestræbes der på at omdanne elementerne til momenter ved at reducere deres flertydighed til en enkelt betydning (ibid., 38). Diskursen repræsenterer en form for afslutning, et midlertidigt stop for tegnenes skiftende betydninger. Dog kan den entydige diskurs aldrig blive helt fastlåst, så den ikke kan blive undermineret og omdannet af flertydigheden i det diskursive felt (ibid.). Her bliver det diskursive felt opfattet som en afskærmning af tegnenes alternative betydninger, som ikke passer ind i diskursen. Disse alternative betydninger ignoreres i den specifikke diskurs for at skabe entydighed.

I diskurser om køn er *kvinde* og *mand* elementer. Disse elementer i diskursen om køn er ikke statiske og uforanderlige, men de kan have forskellige betydninger afhængigt af den kontekst, som de bruges i. For eksempel kan tegnet *kvinde* inden for en bestemt kulturel diskurs omfatte både biologiske og sociale aspekter, såsom reproduktive funktioner og forventede roller i samfundet. I en bestemt diskurs kan der være en bestræbelse på at reducere flertydigheden i disse tegn. Reducering af flertydigheden kunne ske ved at fastlægge en entydig definition af *kvinde* og *mand* baseret på biologiske faktorer som kønsorganer og kromosomer. Fastlæggelsen af en entydig betydning repræsenterer en form for lukning i diskursen, hvor der skabes en midlertidig betydning, og derved bliver *mand* og *kvinde* midlertidige momenter. Dog kan denne entydige betydning aldrig være fuldstændig fastlåst. I den samme diskurs om køn kan der opstå moddiskurser, der udfordrer den biologiske diskurs ved at præsentere en anden opfattelse af køn, der f.eks. tager højde for sociale og kulturelle aspekter. På denne måde viser eksemplet om køn, hvordan man gennem diskurser forsøger at betydningsfikserer elementer. Den entydige betydning er midlertidig og kan altid blive udfordret af de alternative betydninger, der eksisterer i det bredere diskursive felt. Tegnene *kvinde* og *mand* får sin betydning i relation til andre tegn, og betydningsskabelsen sker ved en proces, som kaldes *artikulation*. I den citerede passage ovenfor beskriver Laclau og Mouffe konceptet artikulation som en aktivitet, der etablerer en forbindelse mellem elementer og derigennem transformerer elementernes identitet (ibid.). Tegnene *kvinde* og *mand* kan i dag betragtes som flertydige, og deres betydning udvikler sig, når de indgår i sammenhæng med andre tegn i en specifik artikulation. Hvis vi for eksempel tager tegnene *vagina*, *menstruation* og *livmoder*, indføres tegnet *kvinde* i en biologisk diskurs, hvor visse betydninger af *kvinde* fremhæves, mens andre bliver nedtonet. Den berømte forfatter til Harry Potter-bøgerne, J.K. Rowling, indførte *kvinde* i en biologisk diskurs, da hun i 2020 lavede et opslag på Twitter med følgende kommentar til en artikel, der havde brugt udtrykket "people who menstruate": "'People who menstruate.' I'm sure there used to be a word for those people. Someone help me out. Wumben? Wimpund? Woomud?" (Rowling 2020). Rowling reagerede på, at artiklen undlod at bruge ordet "women" og indikerede derved, at betydningen af *kvinde* for hende opstår i forhold til andre tegn. Ifølge Rowling er *kvinde* afgørende for diskussionen om menstruation, og gennem hendes forslag til alternative ord som "Wumben? Wimpund? Woomud?" forsøger hun at fastholde en bestemt betydning af *kvinde* i en biologisk diskurs ved at knytte den til det biologiske træk som menstruation. Denne biologiske diskurs skaber en ramme, hvor nogle aspekter af *kvinde* bliver fremtrædende, mens andre aspekter bliver overset. Den måde, hvorpå *kvinde* knyttes sammen med disse tegn, former vores forståelse af tegnets identitet inden for den specifikke kontekst.

Vi er nu i stand til at sammenkoble alle introducerede begreber i en sammenhæng. Gennem diskursen sigter man efter at eliminere enhver form for flertydighed af elementer. Disse skal gøres til momenter gennem en proces af lukning, dvs. gennem den konstruerede diskurs (Winther Jørgensen & Phillips 2010, 39). Processen kan dog aldrig ske fyldestgørende, da alternative betydninger fra det diskursive felt altid lurer og udfordrer den opnåede entydighed. Momenter vil således altid være flertydige, dvs. at ethvert moment potentielt kan udvikle sig tilbage til at være element. Gennem konkrete artikulationer vil betydningsfiksering af elementer enten blive reproduceret eller udfordret i eksisterende diskurser (ibid.).

I diskursteorien er ordet *kamp* helt centralt. Jeg har med eksemplerne om kønsdiskurs og J.K. Rowlings Twitter-opslag ovenfor forsøgt at anskueliggøre, hvordan afsenderen gennem diskurser bestræber sig på at strukturere tegnene, som om hvert tegn havde en fast betydning. Der opstår imidlertid altid alternative betydninger, som kan manifestere sig i konkrete sammenhænge og udfordre eller ændre diskursens arrangement. Denne situation kan give anledning til en konflikt om, hvordan betydning tilskrives det samme tegn, og igangsætte en kamp om, hvilke diskurser der skal dominere. Når diskurserne finder fælles grund i deres uenigheder, betegner Laclau og Mouffe dette som en *diskursformation* (Nebeling Petersen 2012, 144).

Jeg har i det ovenstående valgt at redegøre for Laclau og Mouffes diskursteori. I min optik kan diskursteorien bidrage konstruktivt til at give en dybere forståelse af politiske diskurser. Den kan desuden bidrage til at afdække, hvordan forskellige politiske aktører søger at dominere betydningskabelsen omkring forståelsen af transkønnethed. Diskursanalysen kan afsløre, hvordan nogle politiske aktører søger at fastlægge bestemte betydninger, mens andre forsøger at udfordre og ændre disse betydninger. Diskursteorien fremhæver også begrebet *artikulation*, hvor forskellige tegn og betydninger knyttes sammen. Fremhævelsen af begrebet er relevant i analysen af politiske diskurser om transkønnethed, da det kan belyse, hvordan tegn som *transkønnethed*, *transkønnede* og *kønsskifte* artikuleres. Artikulationerne kan give indsigt i, hvordan transkønnethed og transkønnede identiteter formes og forhandles i en politisk lovforhandling. I mit metodeafsnit beskriver jeg, hvordan jeg vil bruge diskursteorien og tilhørende diskursteoretiske begreber i praksis.

2.3 Diskursanalyse og dekonstruktion

Åkerstrøm Andersen (1999) fremhæver den værdifulde kombination af diskursanalyse og dekonstruktion. Hvor diskursanalyse indebærer en reducerende beskrivelse af elementernes betydning (Åkerstrøm Andersen 1999, 99), er dekonstruktion en operation, der har til formål at vise, at elementer kunne være knyttet sammen på en anden måde (Winther Jørgsen & Phillips

2010, 61). Dekonstruktion handler desuden om at afdække, hvordan betydninger og forskelle i diskurser skabes og opretholdes samt ender med at udgøre vores ”naturlige omverden” (Burr 2015, 21; Winther Jørgensen & Phillips 2010, 61). Dekonstruktion handler ikke kun om at nedbryde eksisterende strukturer, men også om at undersøge hvordan disse strukturer, dvs. ”den naturlige omverden”, er blevet etableret og fastholdt. Winther Jørgensen og Phillips beskriver, at diskursanalysen går ud på at dekonstruere strukturen og afdække, hvordan ”den givne indretning af verden er et resultat af politiske processer med sociale konsekvenser” (ibid.).

Dekonstruktion stopper dog ikke ved, at man har demonstreret kontingensen af elementernes sammenknytning. Dekonstruktion refererer til processen med at undersøge og afsløre de skjulte og undertiden underforståede logikker, der ligger bag diskursernes opbygning. Det indebærer at se ud over det åbenlyse og undersøge de underliggende forbindelser, der er med til at skabe betydning og forskelle mellem tegn (Åkerstrøm Andersen 1999, 100f.). Norris beskriver, hvordan det ”at dekonstruere” indebærer ”to draw out conflicting logics of sense and implication, with the object of showing that the text never exactly means what it says or says what it means” (1988, 7). Dekonstruktion giver mulighed for at udforske, hvordan forskelle er skabt, og hvilke logikker der er på spil bag disse forskelle. At identificere disse logikker kan skabe overblik over diskurserne. Hvis transkønnethed for eksempel bliver ligestillet med sygdom, er det vigtigt at demonstrere, hvordan denne forbindelse bliver etableret gennem sproget.

Med andre ord kan vi forstå dekonstruerende analyser ved at trænge dybere ind i diskurserne og afdække de underliggende forudsætninger, der er med til at forme deres betydning. Ved at fokusere på logikkerne, der ligger til grund for udsagnene, kan man opnå indsigt i, hvordan bestemte påstande konstrueres, og hvilke værdier der styrer dem.

3. En destabilisering af de binære køn

Socialt køn og biologisk køn (oversat *gender* og *sex*) har en afgørende rolle i beskrivelsen af, hvad der betragtes som ”menneskeligt” og kan forstås som både en deskriptiv og præskriptiv kategori (Ammaturo 2017, 67). Når vi taler om juridiske anliggender og rettigheder, spiller køn en væsentlig rolle. Et individ bliver på uundgåelig vis identificeret ud fra dets køn, som er baseret på biologi og seksuelle karakteristika. Ved første tanke kunne man antage, at transkønnethed ikke udfordrer det binære kønspektiv, da det stadig synes at forholde sig til den ciskønnede opdeling, hvor en mand ønsker at blive en kvinde, og en kvinde ønsker at blive en mand. Flere teoretikere hævder imidlertid, at transkønnethed alligevel destabiliserer denne opdeling. I dette

afsnit beskriver jeg teorien om, hvordan transkønnede individer udfordrer og destabiliserer de binære kategorier *mand* og *kvinde*.

I mange år har aktivister inden for transkønnede bevægelser kæmpet for retten til at få foretaget kønsskifteoperationer. Kampen har været langvarig, idet det har været et brud med kønsnormerne. Butler beskriver, at transkønnede personer ”challenge the principle that a natural dimorphism should be established at all costs” (2004, 6). Inden for det normative domæne kan transkønnede kroppe virke radikalt anderledes og uforståelige, hvilket ifølge Boyd (2006, 421) kan bevirke, at de ikke modtager den samme beskyttelse, anerkendelse og inkludering i nationalstaten.

De normative strukturer inden for køn kan sikres og overholdes ved at etablere en juridisk anerkendelse af transkønnede individer (Spade 2006, 321; Ammaturo 2017, 69). Anerkendelsen indebærer, at det juridiske system skaber en ramme, hvor de konventionelle opfattelser af køn bevares og ikke udfordres væsentligt. Den juridiske anerkendelse opnås gennem oprettelsen af officielle dokumenter og love, der formelt anerkender disse personers kønsidentitet. (Faithful 2010, 458f.). Konventionelt har man i mange samfund traditionelt opdelt mennesker i to køns kategorier, mand og kvinde. Når enkeltpersoner ikke passer ind i de konventionelle binære køns kategorier, står vores opfattelse af køn over for en udfordring. Derfor ser samfundet det som væsentligt at genoprette betydningen af de traditionelle køns kategorier, selvom der findes individer, der ikke passer ind i disse rammer. En af måderne, hvorpå samfundet forsøger at genoprette betydningen, er ved oprettelsen af juridiske identiteter. Disse identiteter sikrer, at enkeltpersoner bliver juridisk anerkendt som enten mand eller kvinde, selvom deres biologiske køn, som også i udgangspunktet er deres ”juridiske køn”, måske ikke svarer til det køn, som de identificerer sig med. Denne kategoriske opdeling skaber orden og struktur i samfundet og letter fordelingen af rettigheder (Ammaturo 2017, 69). Man kan således ikke tildele sig selv kønnet mand, hvis det ikke er givet i ens juridiske dokumenter. Ifølge Faithful (2010, 458) er streng regulering af køn nødvendig for at sikre konformiteten i samfundet. Reguleringen medfører, at samfundet følger de eksisterende opfattelser af køn, og dermed skabes harmoni i samfundsstrukturen.

3.1 Fra kontrol til bekymringer

Bissenbakker og Raun (2023) beskriver denne regulering eller kontrol som *bekymring*. Bekymring kan være et resultat af samfundets ønske om at facilitere visse fremtider og undgå andre. Bekymring kan således ikke ses som en uskyldig handling, men derimod som en disciplinerende praksis (Bissenbakker og Raun 2023, 16). Når nogen siger ”jeg vil bare have, at du er lykkelig”

eller ”jeg er glad, hvis du er glad”, kan disse udsagn også fungere som en form for afretningsanordning (ibid.). Med andre ord fastlægger disse udsagn klare retningslinjer for, hvad én person ønsker for en anden med hensyn til deres lykke. Denne kommunikation kan føre til en situation, hvor den anden person prioriterer den bekymrede persons behov og ønsker over deres egne, hvilket kan tilsidesætte deres egne individuelle ønsker og betingelser for at opnå lykke. Adskillige bekymringspunkter har formet diskursen og den måde, som transkønnethed er blevet opfattet, begrebsliggjort og lovgivet om. Det drejer sig blandt andet om diskurser om transkønnethed som en kønsidentitetsforstyrrelse eller diskurser om fortrydelse i forbindelse med kønsskiftebehandling (ibid.).

Ifølge Bissenbakker og Raun (2023, 17f.) har feltet inden for kønsskiftebehandling historisk set været præget af forskellige former for bekymringspunkter. En af disse bekymringer har centreret sig om, hvorvidt transkønnethed skulle anses som en form for sindssyge, hvilket kunne vise sig som en afvigende identitetsopfattelse eller som en psykose eller skizofreni (ibid.). Der har også været en bekymring for, at transkønnede personer ville ændre mening i forhold til deres kønsskifte, eller at de ikke var i stand til at forstå konsekvenserne af medicinske og kirurgiske indgreb samt træffe beslutninger om deres egen kønsidentitet (ibid., 18). I anledning af Sexologisk Kliniks 25 års jubilæum udgav klinikken en jubilæumsbog, hvori behandlere udtalte følgende bekymring: ”[Visse transkønnede] har sider af både det ene og det andet køn i sig, og er derfor i en position, hvor de aldrig vil blive virkelig tilfredse. Sådanne personer skal undgå operation, idet sandsynligheden for, at de vil fortryde bagefter, er stor” (Simonsen & Kristensen 2011, 71). Bekymringen for fortrydelse har længe været brugt som begrundelse for en yderst restriktiv lovgivning, omfattende udredninger og begrænset adgang til kirurgisk og medicinsk behandling (Bissenbakker og Raun 2023, 18). Bekymringen for mental sygdom og fortrydelse har derfor haft afgørende indflydelse på forståelsen af og adgangen til behandling for transkønnede personer. På grund af disse bekymringer har det været omstridt at foreslå udredning og behandling af transkønnede børn og unge under 18 år (ibid., 18f.).

På baggrund af ovenstående teoretiske perspektiv kan transkønnethed ses som en udfordring og en destabiliserende faktor for den traditionelle opfattelse af de binære køns kategorier, mand og kvinde. Denne udfordring har resulteret i betydelige konsekvenser for transkønnede, herunder regulering og kontrol, hvilket har manifesteret sig i restriktiv lovgivning. Restriktiv lovgivning skyldes samfundets ønske om at opretholde struktur og ensartethed inden for den binære kønsopdeling. En restriktiv lovgivning kan også opfattes som en form for bekymring. Bekymringen fremkommer som en reaktion på spørgsmål om, hvorvidt transkønnethed skal kategoriseres som en psykisk lidelse eller sygdom. Samtidig udfordres

forestillingerne om, hvorvidt transkønnede personer kan ende med at fortryde deres valg om kønsskiftebehandling. Jeg vil i mit diskussionsafsnit argumentere for, at disse bekymringer og ønsket om at implementere restriktiv lovgivning kan få betydelig indflydelse på den politiske behandling og de rettigheder, der tildeles transkønnede personer.

4. Den historiske udvikling inden for lovgivning om transkønnethed

I 2023 publicerede grundlæggeren af hjemmesiden transviden.dk, Tina Thranesen, en omfattende artikel om den kronologiske udvikling inden for lovforslag, beslutningsforslag, spørgsmål til ministre og andet af historisk betydning, der vedrører transkønnethed. Udviklingen i lovgivning om transkønnethed i Danmark har gennemgået betydelige ændringer, særligt igennem de sidste 20 år. Med afsæt i Thranesens (2023, 5) gengivelse af love og bekendtgørelser om transkønnethed er nedenfor en kort oversigt over de mest markante begivenheder i udviklingen:

- I 1968 blev lov nr. 239 om folkeregistrering indført, hvilket introducerede brugen af CPR-nummeret som identifikationsmetode i Danmark.
- I 1994 blev transvestisme fjernet fra den danske sygdomsklassifikation.
- I 2006 blev bekendtgørelse nr. 14 om sterilisation og kastration udstedt. Bekendtgørelsen præciserede reglerne og betingelserne for sterilisation i forbindelse med kønsskiftebehandling. Bekendtgørelsen inkluderede også bestemmelser om kastration som led i kønsskiftebehandling.
- I 2006 blev vejledningen om kastration med henblik på kønsskifte offentliggjort.
- I 2009 blev bekendtgørelse nr. 357 om ændring af bekendtgørelse om pas og identitetsdokumenter udstedt. Bekendtgørelsen ændrede reglerne om kønsmarkering på identitetsdokumenter og gjorde det lettere for transkønnede at opnå korrekte dokumenter.
- I 2010 fulgte bekendtgørelse nr. 931 om ændring af bekendtgørelsen om pas for yderligere at tilpasse reglerne for pas og identitetsdokumenter.
- I 2011 blev bekendtgørelse nr. 1180 udstedt, som igen ændrede bekendtgørelsen om pas og præciserede reglerne vedrørende kønsskifte og juridisk anerkendelse.
- I 2012 blev reglerne for behandling af transseksuelle præciseret af Sundhedsstyrelsen.

- I 2012 blev en lov om ændring af sundhedsloven og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet indført, hvilket forbedrede rettigheder for transkønnede i sundhedsvæsenet, bl.a. i form af hurtigere udredning i sygehusvæsenet og eget valg af sygehus.
- I 2014 blev ansøgningsformular til ansøgning om juridisk kønsskifte og en dertilhørende ansøgningsvejledning udstedt.
- I 2014 blev bekendtgørelsen nr. 953 om ændring af bekendtgørelse om pas m.v. offentliggjort.
- I 2014 blev bekendtgørelsen nr. 957 om sterilisation og kastration udstedt, hvilket omfattede ændringer i sundhedslovens regler for sterilisation og kastration.
- I 2014 blev oplysninger vedrørende tildeling af nyt personnummer af CPR-kontoret udstedt.
- I 2014 offentliggjorde Sundhedsstyrelsen en vejledning om udredning og behandling af transkønnede individer, som præciserede lægernes behandling af og omgang med patienter samt ansvarsfordelingen mellem sundhedsfaglige.
- I 2015 udsendte Sundhedsstyrelsen nye specialevejledninger, som beskrev, hvordan varetagelsen af særlige specialefunktioner skulle fordeles mellem offentlige og private sygehuse. Udredning og behandling af transkønnede skulle fremover varetages af Sexologisk Klinik, og kønsskifteoperation skulle foretages på Rigshospitalet.
- I 2016 blev diagnosekoden for transvestisk fetichisme afskaffet, så det ikke længere blev betragtet som en sygdom at blive seksuelt ophidset ved at iklæde sig det modsatte køns tøj.
- I 2017 blev nye transkoder indført, og de eksisterende diagnosekoder DF64 "Kønsidentitetsforstyrrelser" med tilhørende underkoder blev lukket.
- I 2017 udsendte Sundhedsstyrelsen en vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold, hvilket præciserede de faglige rammer for udredning og behandling i sundhedssystemet.
- I 2019 udarbejdede Danmark sin 9. periodiske rapport til FN's komité om afskaffelse af diskrimination af kvinder (CEDAW), herunder bl.a. lesbiske, biseksuelle og transkønnede kvinder.
- I 2019 afsatte finanslovspartierne 2,5 mio. kr. i finansloven for 2020 til LGBT Danmark til at videreudvikle foreningens arbejde og tilbud.
- I 2021 indgik Regeringen sammen med Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne finanslovsaftalen for 2022, hvori der indgik en ny LGBT+-handlingsplan. Handlingsplanen indeholdt initiativer, der skulle forbedre livsbetingelserne for LGBT+-individer.

- I 2021 blev bekendtgørelse nr. 2693 om pas m.v. udstedt af Justitsministeriet.

Udviklingen i lovgivningen vedrørende transkønnede i Danmark har haft stor indvirkning på livsbetingelserne for transkønnede individer i landet. Udviklingen på området fortsætter dog stadig, og transkønnethed forbliver et emne i politiske lovforslag og lovforhandlinger. Dette afspejles i lovforslaget fra Nye Borgerlige i 2023, der søger at indføre et forbud mod kirurgisk eller medicinsk kønsskiftebehandling af børn under 18 år. Lovforslaget og den dertilhørende lovforhandling bliver nedslaget for min undersøgelse af de aktuelle diskussioner, der omgiver emnet. Lovforslaget og lovforhandlingen beskrives i følgende afsnit.

5. Udvalgelse af data

Det seneste lovforslag, som omhandler transkønnede individer og deres adgang til kønsskiftebehandling, blev præsenteret i 2023. Lovforslaget, samt forhandlingen ved 1. behandling af forslaget, udgør grundlaget og den analytiske ramme for nærværende undersøgelse. Den 14. marts fremsatte Kim Edberg Andersen, Peter Seier Christensen og Pernille Vermund fra det politiske parti *Nye Borgerlige* et politisk forslag til folketingsbeslutning. Forslaget havde fået tildelt titlen *Forslag til Folketingsbeslutning om forbud mod kirurgisk eller medicinsk kønsskiftebehandling af børn under 18 år* ([Folketinget 2023 \[lovforslag\]](#)). Lovforslaget blev dog forkastet ved 2. behandling.

Den 1. behandling af forslaget fandt sted i Folketingssalen den 9. maj 2023 ([Folketinget 2023 \[lovforhandling\]](#)). Inkluderingen af data med en aktuell politisk forankring kan give indsigt i, hvordan transkønnethed bliver italesat og begrebsliggjort blandt politikere i dag. Denne indsigt er af særlig betydning, da lovgivning om adgang til behandling debatteres og vedtages i Folketingssalen. Ved forhandling om lovforslag i Folketingssalen bliver hver udtalelse og interaktion mellem folketingsmedlemmer transskriberet af professionelle, der så præcist som muligt gengiver, hvad der bliver sagt. Transskriptionerne bærer dog præg af en redigeringsproces,

hvor der tages hensyn til grammatisk korrekthed og forbedret læselighed, og transskriptionerne på Folketingets hjemmeside indeholder således ikke talesprogstræk.¹

6. Metode

For at kunne besvare min problemformulering har jeg valgt at gå diskursteoretisk til værks i nærværende undersøgelse. Jeg vil gribe den diskursteoretiske tilgang an på forskellig vis for at kunne analysere og blotlægge sproglige strategier, holdninger og positioner, der præger lovforslaget og den efterfølgende forhandling om lovforslaget.

6.1 En nærsproglig diskursanalyse

Jeg vil tilgå lovforslaget (Folketinget 2023 [lovforslag]) og de transskriberede lovforhandlinger (Folketinget 2023 [lovforhandling]) ved hjælp af en diskursteoretisk tilgang, der kan betegnes som en nærsproglig diskursanalyse. Formålet med analysen er at foretage en undersøgelse af de forskellige sproglige strukturer, der præger debatten vedrørende muligheden for hormon- og kirurgibehandling for transkønnede unge. Fokus vil ligeledes være på at afdække, hvordan disse diskurser medvirker til at skabe forskellige forståelser af transkønnethed. Denne metodologiske tilgang er inspireret af såvel Winther Jørgensen og Phillips (2012), hvor diskurs defineres som ”en bestemt måde at tale om og forstå verden (eller en del af verden)” samt af Jan Blommaerts (2005, 2) mere praksisorienterede forståelse af diskurs som en generel form for semiose. Her henviser semiose til processen med at skabe og forstå meningsfulde symboler, såsom sprog. Diskurs udgør ”language in action” (ibid.), og en analyse af diskurs kræver opmærksomhed på sprogbrugen. Denne opmærksomhed rettes særligt mod sprogets anvendelse og funktion. Det vil udgøre fokus for den første del af min diskursanalyse.

Gennem den nærsproglige analyse vil jeg undersøge, hvordan ordførerne bruger sproget som et middel til at udtrykke deres perspektiver i forhandlingen om transkønnede unges adgang til behandling. Opmærksomheden rettes mod sproglige karakteristika og strukturer, der findes i udvalgte uddrag. Analysen skal belyse de forskellige diskurser om kønsskiftebehandling og deres

¹ Folketingets hjemmeside giver offentligheden mulighed for at få adgang til transskriptionerne. Således er transskription af 1. behandling af lovforslaget fra 9. maj 2023 med dertilhørende taler offentligt tilgængeligt og hentet fra Folketingets hjemmeside.

bidrag til forståelsen af transkønnethed. I processen udvælges relevante passager fra selve lovforslaget og transskriptionerne af lovforhandlingen, hvor særlig fokus vil blive lagt på ordførertalerne. Valget er begrundet i rollen, som ordførertalerne spiller som repræsentation for de forskellige partier i debatten.

6.2 Laclau og Mouffe i brug

Anden diskursteoretiske tilgang, som også udgør anden del af min analyse, er inspireret af Laclau og Mouffes (1985) diskursteori. Analysen trækker desuden på inspiration fra Nebeling Petersens (2012) analyse af folketingsforhandlinger vedrørende homoseksuelles adgang til adoption. Inspirationen fra Nebeling Petersens analyse viser sig i hans opdeling af diskursformationer, hans dekonstruktion af diskurser og blotlæggelse af logikker indlejret i diskurserne. Nebeling Petersen har selv hentet inspiration fra Laclau og Mouffes (1985) diskursteori.

Med udgangspunkt i min nærsproglige analyse af hvordan sprogbrug skaber repræsentationer af transkønnede personer, vil jeg undersøge *transkønnethed* som et element. Jeg vil bruge de resultater, der er opnået gennem de nærsproglige analyser, til at sammenfatte relevante pointer og derved afdække, hvordan transkønnethed bliver midlertidigt fastlåst i betydning gennem politikernes artikulationer og dermed bliver gjort til et moment. Med denne fremgangsmåde opnår jeg mulighed for at afdække, hvordan transkønnethed får en fastlagt betydning gennem politikernes artikulationer. Gennem artikulationerne vil politikerne både sammenkæde og adskille elementet *transkønnethed* fra forskellige andre elementer. Artikulationen skaber en proces, hvor forståelsen og definitionen af transkønnethed gradvist bliver cementeret. Min tilgang indebærer en identifikation af de elementer, der indgår i en ækvivalensskæde med *transkønnethed* ved at bygge videre på min tidligere nærsproglige analyse af politikernes udtalelser. Jeg vil kategorisere disse artikulationer i forskellige diskurser inden for rammerne af to diskursformationer.

Ligesom Nebeling Petersen (2012) skaber jeg en opdeling mellem to distinkte diskursformationer: En pro-diskursformation og en anti-diskursformation. Opdelingen har til formål at beskrive og klassificere de divergerende diskurser, der præger diskussionen omkring emnet. Pro-diskursformationen kan identificeres som den, der favner positive synsvinkler på transkønnethed og kønsskiftebehandling. På den anden side afspejler anti-diskursformationen de diskurser, der udtrykker skepsis og modstand over for transkønnethed og kønsskiftebehandling. Identifikationen af diskurser inden for hver diskursformation udføres ved at analysere, hvordan elementerne sammenkædes i ækvivalensskæder i de forskellige artikulationer, der findes i mit datamateriale. Denne metodiske tilgang skal afsløre de måder, hvorpå forskellige politiske aktører konstruerer og forankrer betydningen af transkønnethed gennem sprogbrug og artikulationer. Ved

at identificere de forskellige diskurser inden for hver diskursformation og afdække kæderne af ækvivalens kan det tilvejebringe et overblik over, hvordan transkønnethed bliver forstået og gjort til et moment inden for det politiske landskab.

På linje med Nebeling Petersen (2012) foretager jeg en dekonstruktion af de eksisterende diskurser og afdækker en række underliggende logikker, som etablerer forbindelser mellem dem.

I forbindelse med min analyse af afslørede diskursformationer, diskurser og underliggende logikker, har jeg til hensigt at strukturere disse tre komponenter i form af et skema. Skemaet, som også refereres til som *det diskursive felt* af Nebeling Petersen (2012), fungerer som en diskursorden, der skal anskueliggøre forståelsen og organiseringen af de forskellige komponenter i diskursanalysen. Skemaet giver mulighed for en visuel repræsentation af, hvordan de enkelte komponenter er struktureret i konstruktionen af diskurserne.

7. Nærsproglig diskursanalyse

I følgende afsnit udføres en nærsproglig diskursanalyse af uddrag fra både lovforslaget og ordførertalerne. Afsnittet er struktureret således: Først præsenteres en analyse af selve lovforslaget. Herefter følger en analyse af uddragene fra ordførertalerne fra de politikere, der støttede lovforslaget. Endelig afrundes afsnittet med en analyse af uddrag fra ordførertalerne fra de politikere, der opponerede mod lovforslaget.

7.1 Lovforslag af Nye Borgerlige

Analysen indledes som nævnt med en gennemgang af lovforslaget, der blev forelagt af Nye Borgerlige den 14. marts 2023 og udgjorde grundlaget for folketingsforhandlingen den 9. maj 2023 ([Folketinget 2023 \[lovforslag\]](#)).

Uddrag 1: En sikker og fredelig barndom og pubertet uden medicin og kirurgi

Det er forslagsstillernes holdning, at der er behov for et forbud. Børn skal sikres en barndom og pubertet i fred, så de igennem naturlig udvikling kan opdage og siden selv konkludere, hvem de er. Det er et barns ret at gennemgå en naturlig, evolutionær proces som puberteten uden kønskonkluderende medicinsk eller kirurgisk indgriben.

Der er ingen vej tilbage for mindreårige, der får medicinsk kønsskiftebehandling, og årsagerne til børnenes kønsforvirring – og den enorme, pludselige stigning i antallet af

henviste mindreårige – er ikke belyst i tilstrækkelig grad, hvis overhovedet. [...] I langt de fleste tilfælde vokser børn fra deres kønsdysfori.

Politikerne fremhæver et behov for en politik, der forbyder både medicinske og kirurgiske indgreb. De argumenterer for, at det primære hensyn bør være, at ”børn skal sikres en barndom og pubertet i fred”. Formuleringen fokuserer på idéen om, at medicinske og kirurgiske indgreb er unødvendige og kun har negative konsekvenser. For det første antyder politikerne med verbet ”sikres”, at medicinske og kirurgiske indgreb forstås som en form for fare, der skal beskyttes imod. For det andet indikerer politikerne med udtrykket ”i fred”, at medicinske og kirurgiske indgreb kan have en negativ indvirkning på børnenes trivsel og udvikling. Ifølge politikerne vil indgrebene forstyrre eller påvirke børnenes liv på en måde, der ikke tillader dem at opleve deres barndom og pubertet på en fredelig måde. På linje med denne tankegang præsenterer politikerne det foretrukne scenarie, nemlig at børnene gennemgår en ”naturlig udvikling”. Her understreger politikerne, at individernes modningsproces bør ske uden indgreb, og de fremhæver deres præference for en udvikling af kønsidentitet, der går naturens gang. Politikerne skaber en kontrast mellem en organisk, uforstyrret udvikling og kønsskiftebehandling, og de understreger, at en naturlig pubertetsproces er det bedste for børnenes identitetsudvikling.

Politikerne konstaterer derefter, at ”det er et barns ret at gennemgå en naturlig, evolutionær proces som puberteten uden kønskonkluderende medicinsk eller kirurgisk indgriben”. Formuleringen etablerer en idealiseret forestilling om en upåvirket udviklingsproces, hvor det biologisk determinerede står centralt. Politikerne etablerer en kontrast mellem en ”naturlig, evolutionær proces som puberteten”, og hvad de opfatter som ”kønskonkluderende medicinsk eller kirurgisk indgriben” i forbindelse med unge transkønnede. Ved at fremhæve begrebet ”naturlig” knytter de en positiv konnotation til pubertetsprocessen, der følger de biologiske og genetiske ruter, som kroppen normalt ville gennemgå. Dog bruger de udtrykket ”kønskonkluderende medicinsk eller kirurgisk indgriben” til at indikere, at medicinske og kirurgiske interventioner kan føre til en fastlæggelse af kønsidentitet på et tidligt tidspunkt, hvilket de muligvis ser som unaturligt. Kontrasten signalerer en opfattelse af, at medicinsk behandling af unge transkønnede potentielt strider imod den naturlige udvikling og den måde, hvorpå kroppen normalt ville udvikle sig. Dog er brugen af ”evolutionær” i denne sammenhæng også interessant. ”Evolutionær” refererer normalt til biologiske processer og den langsomme ændring af arter over tid. Det er ikke en betegnelse, der normalt bruges i forbindelse med en enkeltpersons livsforløb, såsom pubertet. Når politikerne bruger ordet ”evolutionær” i udsagnet, vil det ofte være for at underbygge deres

udsagn med videnskabelighed og tilskrive argumenterne en videnskabelig autoritet ved at benytte en term fra biologien. Brugen af teknisk sprog kan undertiden give indtrykket af, at udsagnet er baseret på videnskabelig ekspertise eller undersøgelser. Det er dog stadig usikkert, hvordan ”evolutionær” skal forstås i denne sammenhæng, da det ikke er entydigt, hvilken præcis betydning det tilfører udsagnet.

Politikerne retter opmærksomheden mod, hvad de ser som en brist i den professionelle viden om transkønnethed², hvilket udtrykkes gennem følgende sætning: ”årsagerne til børnenes kønsforvirring – og den enorme, pludselige stigning i antallet af henviste mindreårige – er ikke belyst i tilstrækkelig grad, hvis overhovedet”. Gennem formuleringen udtrykkes der tvivl om manglende klarhed og indsigt, både i forhold til børns ”kønsforvirring” og den hurtige stigning i antallet af unge, der søger behandling i denne sammenhæng. Politikerne udfordrer omfanget af den eksisterende viden og udtrykker, at årsagerne ikke er blevet tilstrækkeligt oplyst. For det første fremgår det af udtrykket ”ikke belyst i tilstrækkelig grad”, at der eksisterer en betydelig grad af usikkerhed og manglende forståelse vedrørende årsagerne til transkønnethed og udviklingen i henvisninger. Politikerne henviser til, at transkønnethed og dets udvikling endnu ikke er fuldt ud forstået af den professionelle videnskab. For det andet indikerer udtrykket ”hvis overhovedet” en tvivl om rækkevidden af den tilgængelige viden om de underliggende årsager. Denne tvivlsskabende formulering giver indtryk af, at man behandler mindreårige uden grund, fordi man slet ikke har undersøgt baggrunden for transkønnethed og den voksende tendens til at søge behandling.

Udtrykket ”kønsforvirring” er også interessant. Anvendelsen af udtrykket kan indikere en manglende anerkendelse af transkønnethed som en gyldig oplevelse. Udtrykket ”kønsforvirring” kan bruges i en nedladende kontekst for at antyde, at transkønnede personers oplevelser af kønsidentitet blot er en form for forvirring eller uovervejede beslutning.

² Forslagsstillerne fra Nye Borgerlige anvender betegnelserne *kønsdysfori*, *kønsubehag* og *kønsforvirring* i deres lovforslag til at beskrive tilstanden af ubehag som følge af uoverensstemmelsen mellem biologisk køn og kønsidentitet. Ordførerne anvender i deres taler andre betegnelser for samme tilstand, herunder *transkønnethed*, *kønsidentitetsforhold* og *kønsligt ubehag*. Jeg anvender betegnelsen *transkønnethed*, når tilstanden fortolkes ind i en større ramme, og for at skabe en entydig reference til tilstanden. *Transkønnethed* omfatter både uoverensstemmelsen mellem biologisk køn og kønsidentitet og tilstanden af ubehag, som nogle transkønnede oplever i forbindelse med uoverensstemmelsen. Dog bevares politikernes betegnelser for tilstanden ved citater.

Det er også værd at bemærke udtrykket ”enorme, pludselige stigning”, hvor der lægges vægt på antallet af henviste mindreårige til medicinsk behandling. Brugen af adjektiverne ”enorme” og ”pludselige” tjener til at forstærke alvoren af situationen. Disse adjektiver skaber en følelse af overvældende omfang og hastighed, og at der er sket en dramatisk og bekymrende udvikling i antallet af mindreårige, der henvises til kønsskiftebehandling. ”Enorme” indikerer, at antallet er betydeligt og langt ud over det forventede, og politikerne skaber et billede af en massiv stigning, der er svær at håndtere eller kontrollere. Samtidig forstærker ”pludselige” idéen om, at problemet er opstået hurtigt og uventet. Her fremkalder politikerne en følelse af alarm og bekymring, idet de antyder en ukontrolleret, hurtig og uventet eskalering af problemet.

Ud over at transkønnethed kan blive betragtet som en form for ”forvirring”, er der yderligere en bemærkelsesværdig påstand: ”I langt de fleste tilfælde vokser børn fra deres kønsdysfori”. Sætningen fremhæver, at transkønnethed ofte er en midlertidig tilstand, som mange børn med tiden overvinder. Med verbalfrasen ”vokser fra” illustrerer politikerne, at udfordringerne ved transkønnethed har en tendens til naturligt at aftage eller ændre sig i løbet af barnets opvækst. Politikerne antyder, at problemet ikke nødvendigvis nødvendiggør medicinsk eller kirurgisk indgriben, da det forventes at løse sig selv over tid. Ved at pege på, at mange børn normalt ”vokser fra” transkønnethed, lægger formuleringen vægt på tanken om, at kønsskiftebehandling ikke er essentiel.

Uddrag 2: En succesfuld behandling af kønsdysfori

Britiske psykiatere med ekspertise på området anvender med succes en individuel kognitiv terapimodel, som kombineres med gruppeterapi, hvor børnene møder unge, hvis kønsdysfori er forsvundet eller aftaget væsentligt. Disse unge er med andre ord endt med at komme overens med deres kroppe og køn, og terapiforløbet erstatter i puberteten den medicinske eller kirurgiske kønsskiftebehandling.

Det er ikke beslutningsforslagets formål at beskrive den nærmere behandling, der skal tilbydes, men der kan for eksempel etableres kognitive, udspørgende (frem for bekræftende) behandlingstilbud, der med en opmærksomt afventende tilgang fører barnet igennem pubertetsfasen og holder dets blik på det mest sandsynlige udkomme af kønsbehaget – nemlig at barnet efter puberteten igen vil føle sig tilpas i sit biologiske køn.

I ovenstående uddrag præsenterer politikerne et eksempel på en terapibehandling, der er blevet brugt af britiske psykiatere til at behandle transkønnethed hos børn. Gennem præsentationen formidler politikerne en overbevisning om behandlingsmetodens effektivitet, idet de anvender udtrykket ”med succes”. Udtrykket signalerer, at metoden har demonstreret positive og ønskværdige resultater. Den ønskede konsekvens af behandlingen er, at de unge individer er ”endt med at komme overens med deres kroppe og køn”. Brugen af ”med succes” i forbindelse med beskrivelsen af en individuel kognitiv terapimodel og gruppeterapi indikerer en holdning, der ser positivt på det faktum, at unge mennesker er i stand til at nå en form for forsoning med deres kroppe og køn gennem behandling. Opnåelsen af accept af ens biologiske køn anses for at være en målsætning og et positivt resultat af behandlingsforløbet. Introduktionen af britiske psykiaters terapibehandling kan også tjene som en motivationsfaktor for danske fagpersoner og give anledning til overvejelser om implementering af lignende behandlingsmetoder til at håndtere transkønnethed hos børn og unge i Danmark.

I den efterfølgende del af uddraget refererer politikerne til en behandlingsmodel, der prioriterer en bestemt tilgang til at hjælpe unge med at håndtere transkønnethed. Politikerne stræber efter at etablere en behandlingsmetode, der adopterer en ”kognitiv” og ”udspørgende” tilgang, i kontrast til en ”bekræftende” tilgang. Politikerne introducerer her deres foretrukne behandlingsstrategi. Imidlertid specificerer de ikke, hvad behandlingsstrategien nøjagtigt indebærer, og særligt begrebet ”kognitiv” forbliver uklart i denne sammenhæng. Når de henviser til en ”udspørgende” tilgang, fremstiller de en udfordrende metode, som står i modsætning til og kontrasteres med en ”bekræftende” tilgang. I modsætning til den ”bekræftende” tilgang, hvor individets oplevelse af transkønnethed bekræftes, opfordrer politikerne til at udfordre denne oplevelse. De modsætter sig dermed tilgange, der tidligere har bekræftet den unges oplevelse af transkønnethed og argumenterer i stedet for en mere kritisk og udfordrende tilgang til disse oplevelser. Politikerne fremhæver også en ”opmærksomt afventende tilgang”. Med dette udtryk pointerer de, at børnene skal tildeles tid og plads til at gennemgå pubertetsfasen uden at træffe hurtige beslutninger om medicinsk eller kirurgisk behandling. Afslutningsvis understreger politikerne, at behandlingsmetoden ”holder dets [barnets] blik på det mest sandsynlige udkomme af kønsbehaget – nemlig at barnet efter puberteten igen vil føle sig tilpas i sit biologiske køn”. Her udtrykker politikerne, at det ønskede resultat er, at børnene til sidst finder en komfort med deres biologisk givne køn. Udtrykket ”sandsynlige udkomme” er også interessant, da det fremhæver deres opfattelse af, at det mest almindelige og forventede scenarie er, at barnet efter puberteten vil vende tilbage til en tilstand, hvor det føler sig tilpas i sit biologiske køn. Brugen af

adjektivet ”sandsynlige” indikerer deres tro på, at majoriteten af tilfældene kan slippe af med transkønnethed og følge den naturlige udvikling.

7.2 Politikernes støtte til lovforslaget

I dette afsnit gives en analyse af uddrag fra ordførertaler aflagt af fire politikere, der udtrykte deres støtte til lovforslaget (Folketinget 2023 [lovforhandling]). Tre ud af de fire politikere inkluderer i deres taler en forståelse for og en anerkendelse af de udfordringer, som mange transkønnede børn og unge står overfor samt behovet for kønsskiftebehandling. I disse taler benytter politikerne formuleringer såsom ”vi skal gøre alt, hvad vi kan for at hjælpe børnene godt igennem deres pubertet; vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at de får nogle rammer og får støtte og hjælp” (Jens Henrik Thulesen Dahl, DD), ”det er altså virkelighed for nogle mennesker – og det må vi aldrig glemme” (Louise Brown, LA), ”en ting er, at de skal leve med at føle sig placeret i den forkerte krop, men en anden og lige så vigtig ting er, at de så oven i det også skal leve med frygten for ikke at blive taget alvorligt, hvis de åbner sig. [...] Alle mennesker er okay, og alle følelser er okay” (Louise Brown, LA) og ”vi anerkender bestemt, at der er et behov for kønsskifte” (Per Larsen, KF).

Politikerne udtaler sig om transkønnedes udfordringer, tildeler dem en form for accept og betoner desuden, at unge transkønnede skal have adgang til nødvendig støtte. Anerkendelsen af transkønnethed ledsages dog af en skepsis og kritik af kønsskiftebehandling og den transkønnedes oplevelser. Den indledende anerkendelse fungerer som en retorisk strategi kendt som *gendrivelse* (Jørgensen & Onsberg 1987, 79). Gendrivelse er en brugbar teknik, især for politikere, da den hjælper taleren med at forberede sig på mulige indvendinger eller kritikpunkter, som modstandere kunne fremsætte. Gendrivelse handler om at antage eller forvente modpartens synspunkter på forhånd og adressere dem i ens egen argumentation. På denne måde viser politikerne åbenhed ved at anerkende modsatte synspunkter, selvom de er i konflikt med deres egne, og forsøger at foregribe mulige modangreb. Essensen af strategien er at gøre modtagerne immune over for modpartens synspunkter, og dermed styrker den politikernes etos (ibid.). Således formår politikerne at helgardere sig imod mulige modangreb, når de indledningsvis anerkender transkønnethed. Jeg vil ikke dykke mere ned i disse anerkendende udsagn i min analyse, da min primære interesse er at undersøge, hvordan politikerne udtrykker deres skepsis og kritik i forhold til hormon- og kirurgibehandling samt den transkønnede oplevelse. Jeg vil i det følgende undersøge, hvordan politikerne fremhæver disse kritikpunkter og argumenterer for et forbud i denne sammenhæng.

7.2.1 Jens Henrik Thulesen Dahl (DD)

Jens Henrik Thulesen Dahl var den første politiker, der udtrykte sin støtte til lovforslaget ved at tage ordet på talerstolen på vegne af partiet Danmarksdemokraterne.

Uddrag 3: De er ikke gamle nok

Vi anerkender, at der er mennesker, børn, der føler kønsligt ubehag i forbindelse med uoverensstemmelse mellem det køn, de er tildelt ved fødslen, og den kønsidentitet, de har opbygget med alderen. Men det mener vi sådan set fint at myndige voksne kan tage stilling til, altså om de ønsker medicinsk behandling, kirurgisk behandling. [...] Men når man som samfund ikke mener, at 16-årige er gamle nok til at købe en flaske spiritus, så bør de heller ikke kunne træffe beslutninger om kønsskifte, som ikke kan trækkes tilbage. Ungdommen er forbundet med et sammensurium af følelser, bekymringer og måske usikkerhed om egen krop, som følger med mange gennem puberteten, men passerer med alderen.

I ovenstående uddrag opstiller Thulesen Dahl et skiftende perspektiv på unge transkønnede. På den ene side udtrykker Thulesen Dahl en anerkendelse af, at transkønnede unge oplever et ubehag som konsekvens af uoverensstemmelsen mellem biologisk køn og kønsidentitet. På den anden side hævder Thulesen Dahl, at transkønnethed bør være forbeholdt ”myndige voksne”. Transkønnethed er her noget, der kræver voksenhed og moden beslutningstagning. Der skabes dermed en skarp adskillelse mellem transkønnede unge og voksne. Det forudsættes, at transkønnede unge ikke har ret til denne form for behandling, før de når myndighedsalderen. Thulesen Dahl sender et signal om, at han ser transkønnethed som noget, der kræver aldersmæssig ”godkendelse” eller ”modenhed”.

Thulesen Dahl giver også udtryk for, at 16-årige ikke er ”gamle nok” til at træffe beslutninger om medicinske og kirurgiske behandlinger, da de heller ikke er gamle nok til at købe alkohol. Dette perspektiv indikerer en vis skepsis eller tvivl om unge transkønnedes evne til at træffe beslutninger om egen kønsidentitet og kønsskiftebehandling samt en form for paternalisme, hvor politikere eller voksne bør træffe beslutninger på vegne af unge transkønnede, da de ikke selv er i stand til at vurdere, hvad der er bedst for dem. Der opstår her et paradoks, da Thulesen Dahl tilsyneladende både anerkender transkønnethed hos unge, men samtidig sætter spørgsmålstejn ved deres evne til at håndtere disse udfordringer som følge deraf, da de ifølge ham ikke er i stand til at forstå behandlingens konsekvenser. Selvom Thulesen Dahl ikke direkte sammenligner kønsskiftebehandlinger med alkoholkøb, får han alligevel sagt, at hvis man ikke er gammel nok til

det ene, så er man heller ikke gammel nok til det andet. Ved at sidestille kønsskiftebehandlinger med alkoholkøb kan det opfattes som om, at Thulesen Dahl bagatelliserer betydningen af beslutninger om kønsskiftebehandling. Mindreåriges alkoholkøb er et relativt simpelt og veldefineret juridisk spørgsmål, eftersom det i øjeblikket er ulovligt. Spørgsmålet om mindreåriges alkoholkøb står i kontrast til spørgsmålet om kønsskiftebehandlinger, hvor beslutningstagningen involverer mange overvejelser, bl.a. medicinske og psykologiske. I sidste ende kan sammenligningen med mindreåriges alkoholkøb skabe en mere forenklet opfattelse af spørgsmålene om kønsskiftebehandling.

Til sidst udtrykker Thulesen Dahl, at ”ungdommen er forbundet med et sammensurium af følelser, bekymringer og måske usikkerhed om egen krop, som følger med mange gennem puberteten, men passerer med alderen”. Udsagnet som helhed beskriver ungdomsårene som en tid med følelsesmæssig turbulens og usikkerheder om egen krop. Thulesen Dahl præsenterer disse følelser og bekymringer som normale dele af puberteten, hvilket muligvis inkluderer spørgsmål om kønsidentitet. Disse følelser og bekymringer ”følger med mange gennem puberteten”. Thulesen Dahl fremhæver, at de nævnte følelsesmæssige udfordringer er almindelige for mange unge i løbet af puberteten. Her får man indtryk af, at visse aspekter af kønsidentitetsproblematikken er en del af den generelle pubertetsoplevelse. Ved at sige, at følelsesmæssige udfordringer og bekymringer ”passerer med alderen”, påstår Thulesen Dahl, at tvivl om kønsidentitet er midlertidigt eller en ungdomsfase. Thulesen Dahl anvender desuden ordet ”sammensurium” i sin udtalelse, hvilket normalt refererer til noget, der er uorganiseret og kaotisk. Ordvalget antyder for det første, at Thulesen Dahl ser de beskrevne følelser som noget uklart eller forvirrende, hvilket muligvis også indbefatter ungdommens tvivl om kønsidentitet. Formuleringen bidrager til Thulesen Dahls opfattelse af kønsidentitetsproblematikker som midlertidige. Substantivet ”sammensurium” har også en hverdagspræget klang, der kan give indtryk af en mindre seriøs tilgang til emnet. Ordvalget er ikke formelt eller teknisk, men derimod mere afslappet og uformelt, hvilket kan medvirke til at fjerne noget af alvorigheden i måden, som emnet behandles på. Sammenfattende kan Thulesen Dahls udsagn om, at disse udfordringer ”passerer med alderen”, afspejle en vis tvivl om, hvorvidt unge menneskers problemer med egen kønsidentitet er gyldige eller permanente. Synspunktet stemmer overens med Nye Borgerliges perspektiv, som ser sådanne oplevelser som midlertidige.

7.2.2 Louise Brown (LA)

Efter Jens Henrik Thulesen Dahl havde indtaget talerstolen som den første støttende politiker, blev den overtaget af en anden fortaler for lovforslaget, nemlig Louise Brown. Hun repræsenterede partiet Liberal Alliance.

Uddrag 4: En bjørnetjeneste

Men med trangen til at hjælpe og fjerne smerte er der desværre også en risiko for, at vi gør vores børn en bjørnetjeneste – i ordets oprindelige betydning.

Det er forvirrende at være teenager, og det er med garanti mere forvirrende i dag, end det var, da jeg selv var barn, for dengang skulle vi som børn ikke forholde os til nær så mange ting, som børn og unge skal i dag. I dag er alt muligt; hele verden ligger åben; du kan, lige hvad du vil; der er ingen begrænsninger. Det lyder umiddelbart fedt, men hvor må det også være forvirrende og utrygt på en måde.

Trods en indledende anerkendelse og vilje til at støtte unge transkønnede påpeger Brown, at støtten ikke nødvendigvis indebærer, at medicinske og kirurgiske indgreb bør betragtes som en passende løsning. Ifølge Brown har forældre en naturlig trang til at lindre deres børns smerte og ubehag, men ved at opfordre dem til at overveje kønsskiftebehandlinger er der ”en risiko for, at vi gør vores børn en bjørnetjeneste”. Udtrykket ”bjørnetjeneste” refererer til en handling, der er velment, men som potentielt kan medføre mere skade end gavn. I denne sammenhæng bruger Brown udtrykket til at beskrive de potentielle negative konsekvenser af kønsskiftebehandling. Referencen til ”bjørnetjeneste” giver indtryk af, at kønsskiftebehandling er farlig eller skadelig for transkønnede børn. Brown advarer forældre om de potentielle risici ved at tilvælge kønsskiftebehandling for deres børn. Hun fremhæver, at forældrenes instinkter muligvis er i konflikt med, hvad der faktisk er bedst for deres børn i forhold til kønsskiftebehandling.

Brown fortsætter med at beskrive teenageårene som ”forvirrende”. Med dette adjektiv får hun ligestillet ungdommen med uorden, stor tvivl og misforståelser. Med konstateringen ”det er forvirrende at være teenager” generaliserer Brown, at alle teenagere, uanset deres individuelle oplevelser og udfordringer, oplever en vis grad af forvirring. Konstateringen om unge kan forsimple de udfordringer, som transkønnede unge står over for. Ved at bruge en så bred beskrivelse tager Brown fokus væk fra de individuelle problemer, som transkønnede unge oplever.

I nutiden er det ifølge Brown således, at ”du kan, lige hvad du vil; der er ingen begrænsninger”. Her beskriver Brown en verden, hvor unge generelt har utallige muligheder og frihed til at forfølge deres mål og ønsker, hvilket også ses som en beskrivelse af ungdommens positive sider. Når udsagnet er placeret i konteksten af Browns diskussion om unge og transkønnethed, er der dog en vis skepsis over for, hvordan unge håndterer valg af kønsidentitet. Med udsagnet ”du kan, lige hvad du vil; der er ingen begrænsninger” fremstiller Brown unge som potentielt uansvarlige og impulsive i deres beslutninger vedrørende kønsskifte eller kønsidentitet. Samtidig skaber Brown en sammenligning mellem transkønnethed og andre valg, som unge træffer i dag, hvilket antyder, at transkønnethed opfattes som en valgmulighed blandt mange. Med sammenligningen signalerer Brown, at det at være transkønnet er en beslutning, som man kan træffe på lige fod med andre beslutninger, som unge træffer i deres liv. Her antyder Brown en tvivl om unge menneskers evne til at træffe beslutninger om deres kønsidentitet, og at unge derimod træffer beslutninger impulsivt uden fuldt ud at forstå konsekvenserne af valgene.

Politikernes fremstilling af transkønnethed som noget midlertidigt eller forvirrende, der hører ungdommen til, bidrager til at skabe en opfattelse af transkønnethed som en ikke-vedvarende og undertiden ligefrem tvivlsom tilstand, hvilket i sidste ende undergraver anerkendelsen af transkønnedes eksistens.

7.2.3 Per Larsen (KF)

Per Larsen, en repræsentant fra Konservative Folkeparti, indtog talerstolen som den tredje politiske taler, der støttede lovforslaget.

Uddrag 5: Transkønnede med autisme

Det viser sig også, at der er en stor andel af børn med kønsuhed, der er diagnosticeret med autisme. På den baggrund bør vi også fra politisk side sætte foden ned i Danmark.

I uddraget fra Per Larsen skabes en forbindelse mellem transkønnethed og autisme ved brugen af formuleringen ”det viser sig også, at der er en stor andel af børn med kønsuhed, der er diagnosticeret med autisme”. Formuleringen placerer autismediagnosen umiddelbart efter beskrivelsen af ”børn med kønsuhed”, og dermed opstår der en indirekte sammenhæng mellem transkønnethed og autisme. Larsen anvender denne sproglige struktur til at antyde, at der måske er en årsagssammenhæng mellem de to tilstande. Selvom Larsen ikke direkte hævder, at autisme forårsager transkønnethed, skabes en sproglig sammenhæng, der kan lede til at tro, at der er en

relation mellem de to. Udtalelsen fremmer en idé om, at autisme er en udløsende faktor for transkønnethed.

Det er også værd at bemærke Larsens brug af udtrykket ”på den baggrund”, der fungerer som en overgang mellem to sætninger og etablerer en kausal forbindelse mellem dem. Når Larsen siger ”på den baggrund bør vi også fra politisk side sætte foden ned i Danmark”, indikeres det, at autisme og transkønnethed er relaterede på en måde, der berettiger politisk handling. Larsen opfordrer til at indføre politiske foranstaltninger vedrørende kønsskiftebehandling, hvilket udtrykkes gennem metaforen ”sætte foden ned”. Larsens udtalelse antyder dermed, at transkønnethed måske er en bivirkning eller et symptom på autisme. Ved at antyde en forbindelse mellem de to tilstande kan det fremme en opfattelse af, at det vigtigste mål skal være at ”behandle” transkønnethed.

7.2.4 Mette Thiesen (DF)

Den sidste taler på talerstolen, der udtrykte sin støtte til lovforslaget, var Mette Thiesen, der repræsenterede Dansk Folkeparti. I modsætning til de øvrige politikere, der støttede lovforslaget, indledte Thiesen ikke sin tale med anerkendende eller forstående ord til de transkønnede børn og unge.

Uddrag 6: Medicinske forsøg på børn

Børn, der ikke engang kan bestemme deres egen sengetid, skal heller ikke kunne skifte køn. Så simpelt kan det siges, og så simpelt er det. Alt andet er besluttet uansvarligt, og det vil pålægge børnene en beslutningskraft, de hverken kan eller skal have, da de ikke er myndige og ikke fuldt kan overskue konsekvenserne af deres handlinger. Det, vi er i gang med i Danmark, er ganske enkelt medicinske forsøg på børn. [...] Der er sågar partier, der argumenterer for den ualmindelige politiske dovenskab, at de simpelt hen ikke engang gider at forholde sig til det. Det må lægerne gøre. Tak for kaffe!

Thiesen indleder sin tale med en udtalelse, der betragter kønsidentitet som en beslutning på linje med børns evne til at bestemme deres egen sengetid: ”Børn, der ikke engang kan bestemme deres egen sengetid, skal heller ikke kunne skifte køn. Så simpelt kan det siges, og så simpelt er det”. Thiesen deler her samme opfattelse af kønsskiftebehandling som Thulesen Dahl, navnlig at det kræver en vis alder og modenhed, før beslutningen kan træffes. På samme måde som Thulesen Dahls sammenligning af kønsskiftebehandling og mindreåriges alkoholkøb, sidestiller Thiesen kønsskiftebehandling med børns sengetider. Sammenligningen skaber et billede af, at børns

beslutningsevne er ekstremt begrænset. Thiesen slutter, at børn ikke bør have nogen form for indflydelse eller kontrol over deres egen kønsidentitet eller beslutninger om kønsskifte, da de ikke er i stand til at tage denne slags beslutninger. Det er også værd at bemærke Thiesens udtalelse: ”Så simpelt kan det siges, og så simpelt er det”. Her reducerer Thiesen spørgsmålet om kønsidentitet til en enkel problemstilling med enkle svar. I forlængelse af denne erklæring angriber Thiesen alternative holdninger ved at erklære, at ”alt andet er decideret uansvarligt”. Udtrykket bærer en klar værdidom. Ved at erklære, at enhver anden tilgang til spørgsmålet om kønsskifte er ”uansvarligt”, indikerer Thiesen, at alternative holdninger er farlige og ubetænksomme. Erklæringen skaber en polariseret debat, hvor Thiesen opstiller en enten-/eller-situation: Enten støtter man hendes synspunkt, eller også er man uansvarlig. Thiesen hævder endda, at man i Danmark er i gang med at lave ”medicinske forsøg på børn”, hvilket er et dramatisk syn på behandlingen af transkønnede børn. Med nominalfrasen ”medicinske forsøg” påstår Thiesen, at behandlingen af transkønnede børn er eksperimentel, usikker og farlig, og at formålet med behandlingen er at gøre lægevidenskaben klogere uden skelen til barnets tarv.

Thiesen udtrykker sin kraftige kritik af politiske modstandere ved at anvende nominalfrasen ”politiske dovenskab”. Ordvalget tjener som en manifestation af hendes opfattelse af, at visse politikere forsømmer deres engagement i spørgsmålet om kønsskiftebehandling. Gennem brugen af ”politiske dovenskab” retter Thiesen sin kritik mod de politiske modstandere, der ikke vil tage politisk stilling, men derimod vil overlade beslutningen til eksperter. Thiesen legitimerer her sit eget synspunkt, nemlig at spørgsmålet om kønsskiftebehandling ikke er et ekspertspørgsmål, men et politisk. Dermed argumenterer Thiesen for, at hendes udtalelser bør bære vægt i diskussionen, modsat dem der støtter sig til eksperter og læger. Her fremstilles de, der insisterer på vigtigheden af at lytte til eksperter, som mindre seriøse end Thiesen selv. Fremstillingen skaber en kontrast, hvor Thiesens synspunkter synes mere solide og pålidelige, mens de, der prioriterer ekspertrådgivning, mister troværdighed og ikke bør tages alvorligt. Ifølge Thiesen unddrager de sig deres politiske ansvar ved at overlade beslutningstagningen til eksperter.

Uddraget afsluttes med interjektionalet ”tak for kaffe!” Thiesen bruger interjektionalet som en sarkastisk afslutning på sin udtalelse og som fremhævelse af sin foragt eller irritation over for de partier, der unddrager sig deres politiske ansvar og ikke deler hendes synspunkt om kønsskiftebehandling. Thiesen udtrykker, at hun anser modpartens synspunkter som latterlige eller uværdige til seriøs overvejelse. På samme tid fremstiller hun sig selv og sit parti som ansvarsfulde og seriøse.

Uddrag 7: Uansvarlige politikere, amerikansk ideologi og androgyne børn

Det kan vel ikke forklares med andet, end at de 179 såkaldt ansvarlige voksne herinde i Folketinget i årene fra 2015 groft svigtede deres ansvar over for de allermest sårbare børn. Er der overhovedet nogen anden forklaring, end at vi observerede børnenes smerte, men simpelt hen ikke evnede at forstå og behandle de reelle årsager til dem? Og at nogen i Folketinget mente, at det her var det rigtige at gøre, præget, som de var, af en amerikansk ideologi, der alt for hastigt lykkedes med at nedbryde det menneskesyn, som vi som danskere ellers var rundet af igennem århundreder. [...] På Folketingets foranledning tillod man at lave medicinske eksperimenter på børn. Piger uden bryster, uden livmoder, med dybe stemmer og skægvækst. Drengene uden penis, uden skuldre, uden adamsæble, androgyne børn og unge, som grundet en kønsideologisk drevet fejldiagnose blev deformeret på statens foranledning og på statens regning.

Thiesen har forinden det udvalgte uddrag fortalt en opdigtet historie om, hvordan hendes søn har forelsket sig i en kvinde, der tidligere i livet troede, at hun var en dreng. Kvinden fik foretaget kønsskifteoperationer, fortrød og er den dag i dag ikke i stand til at få børn, hvilket er til sorg for både sønnen, hans kæreste og resten af deres familie. Årsagen til denne sorg er ifølge Thiesen, ”at de 179 såkaldt ansvarlige voksne herinde i Folketinget i årene fra 2015 groft svigtede deres ansvar over for de allermest sårbare børn”. Thiesens brug af udtrykket ”såkaldt ansvarlige voksne” indikerer en vis tvivl eller skepsis omkring, hvorvidt politikerne faktisk udførte deres arbejde forsvarligt. Ved at bruge adjektivet ”såkaldt” antyder hun, at politikerne muligvis ikke var så ansvarlige, som de skulle have været i den pågældende situation. Ordvalget tjener to formål i Thiesens udtalelse. For det første understreger det hendes kritik af politikernes handlinger og skaber tvivl om deres påståede ansvarlighed. For det andet indikerer det, at Thiesen ser politikernes opførsel som tvivlsom eller uacceptabel i forhold til at beskytte børnene. Ifølge Thiesen har politikerne ikke levet op til de standarder, der normalt forventes af ansvarlige voksne, når det kommer til beslutninger, der påvirker børns liv.

Thiesen fortsætter sin kritik af politikerne ved at beskylde dem for at være ”præget [...] af en amerikansk ideologi”, som ”alt for hastigt lykkedes med at nedbryde det menneskesyn, som vi som danskere ellers var rundet af igennem århundreder”. Thiesens udtalelse om ”amerikansk ideologi” forbliver uklar, da hun ikke specificerer de konkrete ideer og holdninger, der refereres til. Alligevel giver Thiesen udtryk for, at visse amerikanske tendenser og værdier er blevet populære i Danmark og har haft indflydelse på beslutningsprocesserne vedrørende behandlingen af transkønnede. Thiesens fjendtlige holdning over for disse amerikanske indflydelser stammer fra

hendes opfattelse af, at de ”nedbryder” det danske menneskesyn. Når Thiesen bruger verbet ”nedbryde”, ser hun påvirkningerne fra den amerikanske ideologi som skadelige og ødelæggende for det danske menneskesyn. Selvom Thiesen ikke uddyber sin forståelse af ”det danske menneskesyn”, kan det antages, at det i forbindelse med diskussionen om kønsskiftebehandling henviser til et traditionelt syn på køn og kønsidentitet, som transkønnethed og kønsskifte udfordrer. Thiesen antyder, at den amerikanske ideologi har introduceret nye opfattelser og værdier omkring køn i det danske samfund, som strider imod de traditionelle danske værdier. Det skal nævnes, at Dansk Folkeparti tidligere har udtrykt bekymring om ”amerikanisering” og har annonceret, at de vil lovgive imod fænomenet. Thiesens udtalelse retter sig mod politikere, der har støttet eller tilladt kønsskiftebehandling for børn. Ved at hævde, at politikerne har svigtet og nedbrudt det danske menneskesyn ved at adoptere en fremmed ideologi, giver Thiesen udtryk for en kritik af deres beslutninger. Ifølge Thiesen er de politikere, der har støttet kønsskiftebehandlinger, gået på kompromis med det traditionelle danske syn på køn og kønsidentitet. Thiesens overbevisning er således, at politikerne bør fastholde det traditionelle danske syn på køn og kønsidentitet og ikke bør åbne op for behandlinger, der udfordrer dette syn. Thiesen ser det dermed som politikernes ansvar at beskytte og bevare det danske menneskesyn på området og ser deres handlinger som et brud på denne opgave.

Thiesen søger at afdække konsekvenserne ved kønsskiftebehandling, og hvordan den kan resultere i en ødelæggende transformation af kroppen. I sin beskrivelse af konsekvenserne skabes der negative billeder hos modtageren med formuleringer som ”piger uden bryster, uden livmoder, med dybe stemmer og skægvækst” samt ”drengene uden penis, uden skuldre, uden adamsæble”. Disse beskrivelser af fysiske karakteristika, der normalt associeres med det modsatte køn, indikerer, at behandlingen har forvandlet disse børn på en måde, der adskiller dem markant fra deres naturlige fysiske tilstand. Sprogbrugen i Thiesens udsagn kan føre til en forståelse af køn som binært og opdelt i kategorier med faste karakteristika. For at Thiesens sammenligninger skal fungere som et skræmmebillede, kan det muligvis kræve, at modtageren anser kategorien ”pige” som uforenelig med de oplyste attributter, såsom ”uden bryster, uden livmoder, med dybe stemmer og skægvækst”. En sådan fremstilling antyder en opfattelse af køn som noget kategorisk og opdelt, frem for en mere flydende forståelse. Ved at fremstille disse fysiske forandringer som værende i strid med de kønsstereotypiske kvinde- og mandekroppe, giver Thiesen udtryk for sin kritik af kønsskiftebehandling. Der skabes en klar kontrast mellem det, der traditionelt opfattes som naturligt og ønskværdigt, og de forandringer, der er opstået som følge af behandlingen. Disse børn er blevet ”androgyn” som en konsekvens af behandlingen, hvilket betyder, at de nu udviser karakteristika, der normalt er forbundet med både det mandlige og kvindelige køn. Ved at bruge

substantivet ”androgynne” understreger Thiesen, at behandlingen har medført en forvandling af de unge, der har resulteret i, at de ikke længere passer ind i den binære opdeling af køn. Ordet ”deformeret” benyttes også i denne kontekst til at udtrykke en stærk kritik af den behandling, som visse børn og unge har modtaget i forbindelse med spørgsmål om køn og kønsidentitet. Thiesens brug af både ”androgynne” og ”deformeret” er ordvalg, der skaber et billede af de transkønnede børn som fysisk ødelagte og skræmmende i fremtoning som følge af behandlingen.

Thiesen argumenterer også for, at denne androgynitet er en følge af en ”kønsideologisk drevet fejldiagnose”. Med udtrykket refererer Thiesen til de opfattelser og ideologier, der er knyttet til køn og kønsidentitet. Når Thiesen taler om en ”kønsideologisk drevet fejldiagnose”, antyder hun sandsynligvis, at ideologier eller teorier om køn og kønsidentitet har ført til fejlagtige diagnoser og behandlinger af disse børn. Thiesens udtalelse indikerer, at hun anser ”kønsideologi” som noget negativt eller som en ideologi, der ikke bør have indflydelse på behandlingen af transkønnede børn. Her mener Thiesen muligvis, at de beslutningstagere, der har godkendt behandlingen, er blevet påvirket af en ideologi om køn, som Thiesen betragter som skadelig.

7.3 Politikernes afvisning af lovforslaget

I det følgende afsnit præsenteres en analyse af uddrag fra taler fra fem politikere, der alle udtrykte deres afvisning af det pågældende lovforslag ([Folketinget 2023 \[lovforhandling\]](#)). Disse politikere deler en grundlæggende holdning, nemlig at beslutningen om behandling for transkønnede unge ikke bør være en politisk beslutning. I stedet mener de, at beslutningen bør overlades til de sundhedsfaglige myndigheder og de unges primære omsorgspersoner. Tilgangen afspejler en tillid til ekspertisen inden for sundhedsområdet. Politikerne deler desuden en fælles opfattelse af, at det ikke er alle unge, der bør gennemgå kønsskiftebehandling. Politikerne afviser en ensartet tilgang til behandling af transkønnede, og i stedet fremhæves vigtigheden af en individualiseret tilgang. Igen viser politikerne tillid til sundhedsfaglige eksperter, da eksperterne besidder den nødvendige ekspertise til at forstå alle aspekter af transkønnedes liv og behandling.

I nærværende afsnit vil jeg således ikke lægge vægt på, hvordan hver politiker argumenterer for nødvendigheden af en ekspertvurdering frem for politisk beslutningstagning, eller hvordan de forsvarer, at den lægelige vurdering bedre imødekommer de individuelle oplevelser blandt unge transkønnede. Udvalgte uddrag og den deraf afstedkomne analyse vil i stedet i højere grad bære præg af, hvorfor politikere mener, at behandling kan udgøre en hjælp for de unge. Jeg vil udforske deres forståelse af den transkønnede oplevelse hos unge mennesker og afdække, hvordan de formår at udtrykke deres kritiske synspunkter i forhold til det pågældende lovforslag og de støttende politikeres holdninger.

7.3.1 Camilla Fabricius (S)

Da lovforhandlingen indledtes, trådte Camilla Fabricius fra partiet Socialdemokratiet på talerstolen som den første taler. Fabricius valgte at indlede debatten ved at udtrykke sin holdning, som var imod forslaget.

Uddrag 7: En svær tid i ungdommen

Mange oplever en svær tid, og den tidlige ungdom kan i forvejen være svær nok. Så sent som i sidste uge havde jeg besøg af et ungt menneske med lgbt-baggrund, som kom med sine egne beretninger om, hvordan hun havde skiftet køn, og de samtaler, hun har med andre, der er i hendes sted.

Fabricius indleder sin tale med at påpege, at ungdomstiden ”i forvejen [kan] være svær nok”, hvilket er en bredere kontekst, som hun placerer transkønnede unges udfordringer i. Det er dog interessant, at Fabricius’ argumentation har fællestræk med argumenterne fremsat af de politikere, der støtter lovforslaget, idet hun normaliserer transkønnethed som en naturlig del af ungdommens udfordringer. Dog er beskrivelsen af transkønnethed lidt anderledes i denne sammenhæng. Der er i Fabricius’ udtalelse ikke en sammenhæng mellem transkønnethed og pubertetsproblemer. I stedet fremhæves, at der er en sammenfaldende oplevelse, hvor transkønnethed akkumuleres med de allerede eksisterende udfordringer i ungdomsårene. I denne udtalelse betragtes transkønnethed ikke som et problem forbundet med puberteten. Dog etablerer Fabricius alligevel en bro mellem transkønnede unges udfordringer og de generelle udfordringer, som unge mennesker oplever i løbet af ungdomsårene.

Uddrag 8: Køn, ikke seksualitet

Jeg synes også, det er vigtigt her fra talerstolen at sige højt, at det drejer sig om kønsidentitet, ikke om seksualitet. For ifølge undersøgelser opfatter og tænker vi på det her ud fra et kønspektiv i forhold til identiteten, altså hvordan det er at være menneske – om det er han, hun eller hen, dig eller mig, de eller dem.

Fabricius udvider også debatten til at berøre køns- og seksualitetsdiskussionen. Fabricius klargør, at diskussionen om transkønnethed ”drejer sig om kønsidentitet, ikke om seksualitet”, og hun præciserer og differentierer således mellem disse begreber som separate enheder. Fabricius skaber afgrænsninger mellem kønsidentitet og seksualitet og tydeliggør afgrænsningen ved at påpege, at vores opfattelse af kønsidentitet har indflydelse på vores bredere forståelse af identitet. I udsagnet

inddrager Fabricius begrebet ”kønsperspektiv” og får derved fremhævet, hvordan vores opfattelse og tænkning om kønsidentitet har en afgørende indflydelse på vores generelle forståelse af identitet. Ved at påpege dette forhold gør Fabricius det klart, at kønsidentitet ikke kun er en isoleret del af en persons identitet, men en central del af, hvordan vi generelt forstår os selv og andre som mennesker. Fabricius indfører en forståelse af, hvordan køn og identitet er uløseligt forbundet og forsøger at belyse, at kønsidentitet ikke blot handler om at definere sig som ”han” eller ”hun”, men også inkluderer mere åbne og inkluderende udtryk som ”hen”. Fabricius fremhæver således mangfoldigheden i måden, hvorpå folk kan forstå og definere deres egen identitet. Ved også at inddrage ”dig eller mig, de eller dem” understreger Fabricius, at diskussionen om kønsidentitet og identitet som helhed ikke blot drejer sig om andre, men også om os selv. Fabricius anerkender kønsidentitet som en integreret del af den bredere forståelse af identitet og dermed fremhæves transkønnethed som en komponent i dannelsen af identitet.

7.3.2 Eva Kjer Hansen (V)

Efter Fabricius forlod talerstolen, blev ordførerrollen givet videre til Eva Kjer Hansen (V), som skulle repræsentere og tale på vegne af Venstre. Igen blev der tilkendegivet et afslag af lovforslaget.

Uddrag 9: Den enkeltes behov

Og i dag er det sådan, at behandlingen kun kan påbegyndes, såfremt der foreligger en klar sundhedsfaglig vurdering, og at behovet for behandling er vurderet ud fra den enkeltes biologiske, sociale og psykologiske udvikling og den enkeltes behov for sundhedsfaglig behandling med henblik på at afhjælpe kønsligt ubehag. Og det synes jeg er den rigtige tilgang, altså en meget omhyggelig, en meget grundig, en meget langstrakt vurdering af, hvad det er, det her menneske har behov for.

Kjer Hansen henviser til, at behandling kun kan ske ved en sundhedsfaglig vurdering, der er baseret på ”den enkeltes biologiske, sociale og psykologiske udvikling” og ”den enkeltes behov for sundhedsfaglig behandling”. Udsagnene vidner om Kjer Hansens forståelse af transkønnethed som en individuel oplevelse. Denne forståelse går imod en standardiseret tilgang, og Kjer Hansen beskriver her, at transkønnede unge ikke oplever ensartede udviklinger, udfordringer og behov i relation til deres kønsidentitet. Ved at fremhæve ”den enkeltes behov” understreger Kjer Hansen vigtigheden af at tage højde for den unikke situation og oplevelse for hver enkelt person. Samtidig inddrages ”den enkeltes biologiske, sociale og psykologiske udvikling”. Henvisninger til det

biologiske, sociale og psykologiske peger på, at Kjer Hansens syn på transkønnethed er komplekst og omfatter flere dimensioner, som igen varierer fra individ til individ. Set i en bredere kontekst demonstrerer Kjer Hansens betoning af ”den enkeltes behov for sundhedsfaglig behandling” sammen med omtalen af ”den enkeltes biologiske, sociale og psykologiske udvikling” en anerkendelse af, at behandlingen af transkønnede unge bør være individuelt tilpasset og baseret på en helhedsorienteret tilgang.

Uddrag 9: markant højere og stadig større

Vi ved fra forskningen, som ministeren jo også redegjorde for, at personer med kønsidentitetsforhold har en markant højere andel af selvmordstanker og selvmordsforsøg og anden selvskadende adfærd. Og med en stadig større mistro blandt børn og unge har vi ikke brug for at puste mere til det, men netop tage fat i, hvad det så er, vi kan gøre for at hjælpe de mennesker, der er i den situation.

Kjer Hansen fortsætter sin tale ved at fremhæve forskning, der skal klargøre forståelsen af kønsidentitetsproblematikker som alvorlige og presserende. Ved at anvende udtrykket ”markant højere andel” til at beskrive forekomsten af disse problemer blandt transkønnede personer understreger og forstærker Kjer Hansen omfanget af de mentale sundhedsudfordringer, som transkønnede unge lever med. Adjektivet ”markant” indikerer en betydelig og mærkbar forskel i forekomsten af disse udfordringer, hvilket fremhæver den alvorlige trussel, som transkønnede personer står over for. Kjer Hansen ser et faresignal i den ”stadig større mistro blandt børn og unge”. Der skabes en kontrast mellem den nuværende situation, som er præget af en stigende mistro, og den ønskede tilstand af tro. Hun skaber en form for sammenligning, der understreger en negativ udvikling, der kun fortsætter. Kjer Hansen retter således igen fokus mod forringet mental tro blandt unge og børn, hvilket yderligere forstærker alvoren og presset for at tage affære.

Efter at have fremhævet og understreget de stigende og truende mentale udfordringer, udtrykker Kjer Hansen, at ”vi ikke [har] brug for at puste mere til det, men netop tage fat i, hvad det så er, vi kan gøre for at hjælpe de mennesker, der er i den situation”. Kjer Hansen udtrykker, at forslaget om at forbyde behandling ”puster” til problemet, dvs. at hun ser forbuddet som en handling, der ikke tager højde for eller afhjælper de egentlige problemer, men snarere forværrer dem. Ved at forbyde behandlingen kan det føre til mere mistro og mentale udfordringer for transkønnede unge. Kjer Hansens forståelse af ”at hjælpe” indebærer derimod at kunne tilbyde kønsskiftebehandling til transkønnede unge for at forbedre deres mentale tro og håndtere deres udfordringer. Ved at bruge udtrykket ”tage fat i” opfordrer Kjer Hansen til en aktiv og beslutsom

tilgang til at håndtere situationen og forsøge at løse de udfordringer, som transkønnede unge oplever.

7.3.3 Mike Villa Fonseca (M)

Næste opponerende ordfører i talerrækken var Mike Villa Fonseca, som havde til opgave at repræsentere Moderaterne i forbindelse med forhandlingen.

Uddrag 10: En lille, vigtig gruppe og ikke en farlig behandling

Transkønnede børn og unge er blandt nogle af dem, som mistrives allerallermest i Danmark. Det er en lille gruppe mennesker, men en meget vigtig gruppe mennesker, som vi ikke må glemme. Og dem skal vi naturligvis hjælpe. Det vil forværre deres situation, hvis de mister muligheden for bremse deres pubertet. [...] Det er ikke en farlig behandling eller en behandling, der ikke kan stoppes igen. Det kan den godt.

Fonseca understreger, at ”transkønnede børn og unge er blandt nogle af dem, som mistrives allerallermest”. For det første er formuleringen ”transkønnede børn og unge er” interessant, da den tildeler transkønnethed en form for eksistens. Fonseca diskuterer ikke, hvorvidt transkønnethed eksisterer eller ej. Ved at bruge ”transkønnede” som et adjektiv i attributiv position, dvs. før nominalet, forudsætter Fonseca dog en eksistens af transkønnethed, altså kan udsagnet læses som en præsupposition (Bülow-Møller 2002, 205). Desuden bidrager den konstaterende sætning uden inklusion af epistemiske tvivlsmarkører til denne antagelse. Sætningen er en konstatering af tingenes tilstand, og ved ikke at inddrage epistemiske tvivlsmarkører giver Fonseca ikke anledning til, at andre kan modsige ham (Mortensen 2012, 80). For det andet markerer tildelingen af eksistens til transkønnethed en forskel i synspunkter, når den sammenholdes med de politikere, der støttede lovforslaget, som i deres taler tvivlede på eller udfordrede eksistensen af transkønnethed. I konstateringen bruger Fonseca ydermere superlativet ”allerallermest”, hvor der også tilføjes en reduplikation af præfikset *aller-*. Fonseca retter opmærksomheden mod den ekstreme grad af mistrivsel, som transkønnede børn og unge oplever. Fonseca’s brug af reduplikation forstærker eller intensiverer betydningen af præfikset *aller-* (Kjær Nissen 2018, 183), hvilket understreger, at der ikke er nogen, der mistrives eller lider mere end transkønnede børn og unge.

Endvidere kommer eksistensen af transkønnethed igen til udtryk i udsagnet ”det er en lille gruppe mennesker, men en meget vigtig gruppe mennesker”. I denne kontekst vil jeg argumentere for, at pronomenet ”det” bruges til at henvise tilbage til ”transkønnede børn og unge” i forrige sætning. Referencen til transkønnethed er nu sat i definit form gennem pronomenet ”det”,

hvilket tildeler transkønnethed en konkret og identificerbar eksistens. Ifølge Levinson (1982, 181) udløser definitthed (*definite descriptions*) en præsupposition, som i denne kontekst præsupponerer, at der eksisterer transkønnede børn og unge. Fonseca tildeler desuden attributter til transkønnede individer i form af "lille gruppe" og "vigtig gruppe", hvilket igen bidrager til udpegning af transkønnede individer som en afgrænset og vigtig gruppe, der skal hjælpes. Fonseca fremstiller dermed transkønnede individer som en minoritetsgruppe, som "vi" skal hjælpe, og her skabes en klar opdeling mellem "vi" og minoriteten. Gennem "vi" skaber Fonseca en reference til majoriteten, hvori han inkluderer sig selv. Ifølge Fonseca er det majoritetens ansvar at yde hjælp til minoritetsgruppen.

Fonseca beskriver også hormonbehandlingens betydningsfulde effekter. Det er afgørende, at de unge transkønnede får mulighed for at "bremse deres pubertet". Metaforen "bremse" skaber en visuel forestilling om en proces, der bliver midlertidigt standset, ikke ødelagt eller fjernet. Afslutningsvis konstaterer Fonseca, at det ikke er "en farlig behandling eller en behandling, der ikke kan stoppes igen". Fonseca udfordrer derved den eksisterende opfattelse, som forslagsstillerne og politikere, der støtter lovforslaget, måtte have haft om behandlingens karakter. Gennem sin konstaterende sætning forsikrer han om, at behandlingen ikke er farlig, og at der ingen grund er til bekymring. Fonseca udfordrer dermed den eksisterende opfattelse og antager rollen som en formidler af sikkerhed og kontrol i forhold til medicinsk behandling. Dermed adresserer Fonseca mulige bekymringer om irreversibilitet, som nogle måtte have haft ved at påbegynde medicinsk behandling.

7.3.4 Peder Hvelplund (EL)

Peder Hvelplund, der repræsenterede Enhedslisten, indtog også rollen som modstander af lovforslaget.

Uddrag 11: Fremskridt og modstand

Der er ikke nogen tvivl om, at der gennem de seneste år heldigvis er sket store fremskridt inden for området omkring transkønnethed, og også omkring børn og unge, der lider af kønsdysfori. [...] Men til gengæld synes jeg også, at det, at vi har debatten her i dag, kendetegner, at der også er en stor modstand og et ønske om at rulle de fremskridt, der trods alt er sket gennem de seneste år, tilbage.

For fremskridtene, har betydet, at vi nu kan tale om det, det betyder, at vi kan give en form for anerkendelse til de børn, unge og også voksne, der er transkønnede, børn og

unge, der lider af kønsdysfori, og at der også er en mulighed for at hjælpe dem. Men der er lang vej endnu.

I uddraget fremhæver Hvelplund, at der i de senere år ”heldigvis” er blevet opnået ”store fremskridt” inden for området. Brugen af ”heldigvis” indikerer en positiv holdning til de fremskridt, der er sket inden for området for transkønnethed i de senere år. Når Hvelplund i samme sætning siger ”der er ikke nogen tvivl om”, bruger han en epistemisk markør, som indikerer høj grad af sikkerhed og enighed om disse fremskridt (Engberg-Pedersen, Boye & Harder 2019, 183-184). Det er ifølge Hvelplund klart og utvetydigt, at der er sket positive ændringer inden for området. Men samtidig fremhæver Hvelplund, at den eksisterende debat også afspejler en ”modstand” og et ønske om at ”rulle de fremskridt [...] tilbage”, der er blevet opnået. Ved at påpege dette fremhæver Hvelplund, at der stadig er en betydelig del af samfundet, der ikke er enig i de fremskridt. Hvelplund tilkendegiver derefter, hvad han anser som fremskridt ved at udtrykke ”at vi nu kan tale om det”, ”at vi kan give en form for anerkendelse” og ”at der også er en mulighed for at hjælpe dem”. Hvelplunds holdning er således, at der er tale om fremskridt, når transkønnethed anerkendes og behandles, mens modstandere af fremskridtene ikke står inde for denne anerkendelse. Da denne holdning bliver tilkendegivet gennem konstateringer, tilsidesætter Hvelplund hele diskussionen med øvrige holdninger. Afslutningsvis benytter Hvelplund sig af metaforen ”lang vej endnu”, hvorved Hvelplund udtrykker, at udfordringerne for transkønnede personer langt fra er løst, selvom der er sket fremskridt.

I uddraget tildeler Hvelplund også transkønnethed en eksistens gennem formuleringen ”de børn, unge og også voksne, der er transkønnede”. I dette tilfælde antages eksistensen af transkønnede gennem brugen af den definite flertalsartikel ”de”. (Levinson 1982, 181). Det er desuden bemærkelsesværdigt, at Fonseca og Hvelplund er de eneste politikere i denne lovforhandling, der anvender betegnelsen *transkønnethed* om børn og unge, der lever med tilstanden. Hos Fonseca og Hvelplund synes transkønnethed at være en naturlig måde at omtale og repræsentere gruppen på.

Uddrag 12: At møde transkønnethed med anerkendelse, støtte og tryghed

Derfor synes jeg også, det er rigtig ærgerligt, når vi står med et forslag her, som beskæftiger sig med at rulle nogle af de fremskridt, der trods alt er opnået, tilbage. For hvis virkeligheden nu var, at det, man ønskede, var at møde de mennesker, der står med kønsdysfori, hvis man ønskede at møde dem med anerkendelse, støtte og tryghed, så burde det her forslag jo i stedet for handle om, at vi skulle styrke den behandlingsindsats, der

er, at vi skulle fjerne nogle af de lange ventelister, der er for at kunne komme i behandling, at vi skulle sikre, at der var flere steder, hvor man fik muligheden, og at vi skulle sikre, at der var flere ressourcer til det.

Hvelplund udtrykker sin utilfredshed med det fremlagte lovforslag og den aktuelle virkelighed. Gennem formuleringen ”for hvis virkeligheden nu var” skaber Hvelplund en kontrast mellem den eksisterende virkelighed og en idealiseret, ikkeeksisterende virkelighed, hvor transkønnethed mødes med ”anerkendelse, støtte og tryghed”. I samme udsagn bruger Hvelplund det generiske pronomen ”man”, hvilket sandsynligvis refererer til forslagsstillerne eller støtterne af lovforslaget. Hvelplund udtrykker, at forslagsstillerne og de støttende politikere ikke ønsker at imødekomme transkønnede med anerkendelse, støtte og tryghed. Hvelplund fortsætter sin kritik ved at rette den mod selve lovforslaget. Her påpeger Hvelplund, at hvis de transkønnedes behov skal opfyldes, ”så burde det her forslag jo i stedet for handle om, at vi skulle styrke den behandlingsindsats, der er, at vi skulle fjerne nogle af de lange ventelister, der er for at kunne komme i behandling, at vi skulle sikre, at der var flere steder, hvor man fik muligheden, og at vi skulle sikre, at der var flere ressourcer til det”. Hvelplund benytter modalverbet ”burde” for at udtrykke sin opfattelse af, at det nuværende lovforslag bør omfatte disse forbedringer, da det er både rimeligt og moralsk korrekt i forhold til at opfylde behovene for transkønnede personer (Hansen & Heltoft 2019, 773). Hvelplund inkluderer desuden dialogpartiklen ”jo” i sin udtalelse, hvilket fungerer som en bekræftelse af, at hans holdning og forslag bør være indlysende og deles af alle involverede parter (Engberg-Pedersen & Boeg Thomsen 2016, 130). Inkludering af modalverbum og dialogpartikel understreger, at den retning, som Hvelplund foreslår, anses for at være den korrekte tilgang.

7.3.5 Stinus Lindgreen (RV)

Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre afsluttede lovforhandlingen ved at være den sidste politiker, der tog til talerstolen. Lindgreen var desuden den sidste politiker, der tilkendegav sin modstand mod pågældende lovforslag.

Uddrag 13: Er det en modeting?

Forslagsstillerne peger også på den enorme pludselige stigning i antallet af henvisninger som argument for et forbud. Det er selvfølgelig altid relevant at se på årsagen til pludselige ændringer i vores sundhedsvæsen. Skyldes det, som forslagsstillerne lader til at antyde, at det er trendy, eller at de unge mennesker lader sig inspirere af andre? Eller skyldes det, som bl.a. vores myndigheder også peger på, snarere det, at vi nu taler åbent

om det, hvorfor der er flere med kønsdysfori, der er bekendt med, at der faktisk er en mulighed for behandling, og derfor også benytter sig af det, altså fordi det er mere anerkendt i samfundet?

I sin tale lægger Lindgreen vægt på at udfordre Nye Borgerliges argumenter i deres lovforslag. Lindgreen rejser spørgsmål ved Nye Borgerliges forklaring på den pludselige stigning i antallet af henvisninger af transkønnede personer og skaber ironi og kritik af Nye Borgerliges forslag ved at udfordre deres argumentation på en subtil måde. Ved at stille spørgsmål om årsagerne bag den pludselige stigning i antallet af henvisninger, indikerer Lindgreen, at han tvivler på forslagsstillernes argumentation om dette. Det antydes, at forslagsstillerne måske ikke har velbegrundede årsagssammenhænge til at støtte deres forslag om et forbud. Lindgreen introducerer Nye Borgerliges årsager til stigningen ved at udtrykke ”skyldes det, som forslagsstillerne lader til at antyde”. Udsagnet er en måde at udtrykke skepsis over for forslagsstillernes påstande. Når Lindgreen siger ”som forslagsstillerne lader til at antyde”, indikerer han, at forslagsstillerne måske ikke direkte hævder, at stigningen i henvisninger skyldes, at det er ”trendy”, eller at ”unge mennesker lader sig inspirere af andre”. I stedet opfatter Lindgreen det som deres indirekte påstand eller som hans egen fortolkning af deres argumentation. Lindgreen bruger i sin fortolkning af forslagsstillerne udtrykkene ”trendy” og ”inspireret af andre”, hvilket introducerer en vis grad af sarkasme. Udtrykkene kan opfattes som useriøse, nedladende eller bagatelliserende over for de oplevelser og udfordringer, som transkønnede unge lever med. De tjener som en form for kritik eller latterliggørelse af forslagsstillerne og deres argumentation, idet det antydes, at forslagsstillerne muligvis ikke tager emnet alvorligt eller helt undervurderer kompleksiteten af transkønnethed ved at betragte det som en modetrend eller tendens, som kan til- og fravælges.

Lindgreen skifter fokus ved at påpege betydningen af øget åbenhed omkring emnet transkønnethed ved at sige, ”eller skyldes det, som bl.a. vores myndigheder også peger på, snarere det, at vi nu taler åbent om det”. Spørgsmålet kan opfattes som en modstand mod og kritik af forslaget om et forbud. Spørgsmålet antyder nemlig, at den øgede efterspørgsel efter behandling snarere er et resultat af øget bevidsthed og anerkendelse. Lindgreen understøtter samtidig sin argumentation ved at henvise til myndighederne i dette tilfælde, hvilket gør hans argumentation mere troværdig end forslagsstillernes.

Uddrag 14: To slags hormonelle udviklinger

Men det at undlade behandling er ikke et neutralt standpunkt. [...] Det er jo også klart, at behandlingen i sagens natur vil have stor indvirkning på den kropslige udvikling – det

ligger lidt i, at der er tale om hormonbehandling – og de konsekvenser skal personen leve med i al evighed. Men det er lige så sandt, at puberteten er en irreversibel proces, og hvis man venter til 18-årsalderen, så vil kroppen ligeledes have undergået store og permanente forandringer, som det unge menneske også skal leve med altid, og som i disse tilfælde jo netop er imod det, personen ønsker.

Lindgreen vender blikket mod konsekvenserne af at undlade behandling og udtrykker, at undladelsen ikke er ”et neutralt standpunkt”. Når Lindgreen bruger udtrykket ”ikke et neutralt standpunkt”, adresserer han indirekte en mulig misforståelse eller et argument, der kunne komme fra dem, der støtter forbuddet mod behandling af transkønnede unge. Nogle mennesker anser måske det at undlade behandling som en passiv eller ikke-afgørende handling, hvor man blot afventer, indtil personen er ældre. Ved at beskrive standpunktet som ”ikke [...] neutralt” udfordrer Lindgreen denne opfattelse. Lindgreen hævder, at undladelse af behandling ikke er passiv, men derimod aktiv, og at det har konsekvenser, der skal overvejes. Samtidig peger Lindgreen på, at man ikke kan se bort fra de potentielle konsekvenser ved ikke at tilbyde behandling til de berørte unge. Derudover er brugen af ordet ”standpunkt” interessant, da det antyder, at beslutningen om behandling eller mangel på samme ikke blot er en teknisk eller medicinsk vurdering, men en holdningsbaseret stillingtagen.

I det følgende opstiller Lindgreen et paradoks mellem at modtage behandling og ikke at modtage behandling. I Lindgreens udtalelse formår han at sidestille konsekvenserne af behandling med konsekvenserne af ikke-behandling. Der bruges en struktur, der gør det nemt at sammenligne de to sætninger: ”Det er jo også klart, at behandlingen i sagens natur vil have stor indvirkning på den kropslige udvikling [...] og de konsekvenser skal personen leve med i al evighed” og ”men det er lige så sandt, at puberteten er en irreversibel proces, og hvis man venter til 18-årsalderen, så vil kroppen ligeledes have undergået store og permanente forandringer, som det unge menneske også skal leve med altid”. Lindgreen opstiller et lighedsforhold mellem følgende situationer: Behandlingen har konsekvenser, som personen skal leve med for altid, og puberteten har konsekvenser, som vil medføre vedvarende forandringer. Ved at indføre lighedsforholdet mellem behandling og pubertet udfordrer Lindgreen forslagsstillernes syn på pubertet og behandling. Lindgreen argumenterer imod forestillingen om, at den naturlige pubertet er overlegen, fordi den anses som ”naturlig”, mens hormonbehandling opfattes som ”unaturlig” og dermed mindre ønskelig. Lindgreen fremhæver, at der i begge tilfælde er tale om hormonelle udviklinger og forandringer, og at begge udviklinger kommer til at påvirke det transkønnede individ resten af livet. Han antyder, at ”naturlighed” ikke må tilsidesætte, hvad der muligvis er ”bedst” for

individets udvikling. Lindgreen er meget klar i mælet, da han i sin påpegning af konsekvenserne af både behandling og undladelse af behandling bruger epistemiske udtryk, der angiver høj grad af sikkerhed, som ”det er jo også klart”, ”i sagens natur” og ”men det er lige så sandt”, hvilket implicerer, at hans påstande er indlysende og ubestridelige.

Uddrag 15: En mindre fredelig barndom

Forslagsstillerne ønsker også, at disse medborgere skal have en barndom og pubertet i fred. Det er et sympatisk standpunkt, som jeg går ud fra vi alle sammen kan bakke op om, men med til billedet hører jo, at disse personer netop ikke har en fredelig barndom og pubertet, for de føler sig jo netop forkerte, altså at deres krop ikke passer til deres køn. At lade dem alle sammen gennemgå en pubertet og en kønslig udvikling, som er i modstrid med det, de vil, er oplagt ikke en fredelig eller den mest harmoniske opvækst for dem; det burde være selvindlysende.

Lindgreen udfordrer idéen om en fredelig barndom uden behandling ved først at anerkende forslagsstillernes sympatiske standpunkt om at ønske en fredelig barndom og pubertet for alle. Dernæst opstiller Lindgreen dog et paradoks ved at sige ”men med til billedet hører jo, at disse personer netop ikke har en fredelig barndom og pubertet”. Her fremhæves det, at transkønnede unge allerede oplever en konflikt og en følelse af at være ”forkerte” i deres eget køn, hvilket kontrasteres med idéen om en fredelig barndom. Lindgreen skaber en kontrast mellem den ønskede situation og den faktiske oplevelse hos transkønnede unge og mener, at det at lade dem gå igennem en pubertet, der er i modstrid med deres kønsidentitet, ikke vil resultere i en fredelig eller harmonisk opvækst for dem. Det er også værd at bemærke følgende udtalelse: ”de føler sig jo netop forkerte, altså at deres krop ikke passer til deres køn”. Her understreger Lindgreen tydeligt, at kønnet ikke er bundet til kroppen, men antyder, at kønnet kommer fra et andet sted, som ikke harmonerer med den fysiske krop. Formuleringen betoner, at den følte kønsidentitet er afgørende, uanset hvordan kroppen måtte se ud. Lindgreen vender dermed den typiske forståelse af køn på hovedet ved at påpege, at det er kroppen, der ikke stemmer overens med den enkeltes kønsidentitet, og ikke omvendt, som det traditionelt set er blevet opfattet. Lindgreen indikerer, at hvis udfordringerne, som transkønnede unge gennemlever, ignoreres, og man lader dem gennemgå en pubertet og en kønslig udvikling, som ikke stemmer overens med deres kønsidentitet, vil denne handling tværtimod skabe en mindre fredelig og mindre harmonisk opvækst for de transkønnede unge. Lindgreen slutter denne påstand af med ordene ”det burde være selvindlysende”. Her udtrykker Lindgreen sin egen overbevisning om det fornuftige i argumentet, appellerer til almen

forståelse og opfordrer til, at hans påstand burde være klart og indlysende for alle. På samme tid kritiserer Lindgreen indirekte forslagsstillerne fra Nye Borgerlige ved at antyde, at deres synspunkt om at lade alle gennemgå en konventionel pubertet måske alligevel ikke er så indlysende eller fornuftigt.

8. En analyse af betydningsfiksering af *transkønnethed*

I dette afsnit præsenteres en analyse, der drager inspiration fra Laclau og Mouffes (1985) diskursteorier. Først vil jeg undersøge, hvordan politikere, der støtter forbuddet mod hormon- og kirurgisk behandling for unge under 18 år og dermed udgør anti-diskursformationen, etablerer forbindelser mellem elementer relateret til *transkønnethed*. Jeg vil udføre undersøgelsen med udgangspunkt i relevante pointer fra den nærsproglige analyse. Dernæst vil jeg gentage samme procedure med de politikere, der opponerer mod forbuddet mod medicinsk og kirurgisk behandling for unge under 18 år og dermed udgør pro-diskursformationen. På denne måde vil jeg afdække, hvordan de to diskursformationer former og definerer elementet *transkønnethed* i den politiske lovforhandling.

8.1 Anti-diskursformation

De diskurser, der forsøger at forbyde hormon- og kirurgibehandling for unge under 18 år, manifesterer sig på forskellige måder. Der er imidlertid også ligheder mellem disse diskurser. Når en given diskurs præsenteres, er det vigtigt at gøre klart, at den sjældent er ”ren” (Nebeling Petersen 2012, 147). Med dette menes der, at en taler sjældent kun repræsenterer én diskurs. Dog forsøger jeg at udlede og analysere hver enkelt diskurs separat. Samtidig danner jeg grupperinger blandt politikerne baseret på deres diskursive position.

Blandt alle diskurserne i anti-diskursformationen er der overordnet en tendens til ikke at se *transkønnethed* som en vedvarende tilstand. Man kan enten ”behandles” for den eller ”vokse fra” den. *Transkønnethed* får i disse diskurser ikke tildelt en eksistens. Derfor bliver der skabt en overordnet ækvivalens mellem *transkønnethed* og *ikke-virkelighed*.

8.1.1 Den normative diskurs

Den første diskurs, som jeg vil identificere, er den *normative diskurs* (jf. Nebeling Petersen 2012). Diskursen bliver primært repræsenteret af partier som Nye Borgerlige, Dansk Folkeparti og Konservative Folkeparti. Kernen i diskursen er en betoning af værdien af naturlig, menneskelig

udvikling. Jeg anvender betegnelsen *normativ* for at beskrive diskursen, da den er forankret i biologi og foreskriver den naturlige menneskelige udvikling, hvorimod transkønnethed beskrives som en afvigelse og unaturlighed.

I diskursen differentieres transkønnethed med den naturlige, fredelige og uforstyrrede pubertet. Transkønnethed bliver derimod ækvivaleret med *ufredelig pubertet*, *unaturlig udvikling*, *kønsideologi* og *brud med biologien*. Nye Borgerlige tillægger børnenes ”ret” til en naturlig, fredelig og uforstyrret pubertet stor værdi, hvor enhver intervention, og især transkønnethed, vil være i modstrid med denne fredelighed og naturlighed (se afsnit 7.1). Samtidig udtrykker Dansk Folkeparti en foragt for de ”medicinske eksperimenter”, som vil føre til unaturlige ændringer i børns kroppe, hvilket opfattes som en ”deformation” (se afsnit 7.2.4). Foragten forstærker idéen om, at transkønnethed og behandlingen heraf er i strid med det naturlige, biologiske og et brud med den kategoriske opdeling. Disse ”medicinske eksperimenter” er også ”kønsideologisk drevet”. Transkønnethed ses snarere som en ideologisk konstruktion, der ikke er forankret i biologien. Ved at betragte transkønnethed som resultatet af en ideologi, bliver det understreget yderligere, at det ikke er naturligt eller biologisk forankret, hvilket bidrager til opfattelsen af transkønnethed som noget unaturligt (se afsnit 7.2.4).

I diskursen bliver transkønnethed også ækvivaleret med *forvirring*, *bekymrende udvikling*, *midlertidighed*, *fase*, *nederlag* og *behandlelig tilstand*. Nye Borgerlige bruger ordet ”kønsforvirring” om transkønnethed, hvilket bidrager til en fremstilling af transkønnethed som noget, der er præget af forvirring og usikkerhed, snarere end en stabil kønsidentitet (se afsnit 7.1). Endvidere nævnes en betydelig og pludselig stigning i behandlingshenvisninger, der styrker opfattelsen af transkønnethed som en bekymrende udvikling. Ækvivalensen med midlertidighed og fase kommer i spil med Nye Borgerliges påstand om, at det ”sandsynlige udkomme” er, at man igen vil føle sig tilpas i sit biologiske køn (se afsnit 7.1). Inden for den normative diskurs bliver det også fremhævet af Nye Borgerlige, at terapibehandlinger har ”succes” med behandling af transkønnethed, og med den rigtige ”kognitive” og ”udspørgende” behandling kan transkønnethed muligvis kureres. Således bliver transkønnethed ækvivaleret med nederlag og behandlelig tilstand (se afsnit 7.1).

Dansk Folkeparti udvider ækvivalenskæden med elementerne *fremmedhed*, *skadelighed* og *uansvarlighed*, hvor transkønnethed i sammenhæng med ”amerikansk ideologi” beskrives som en invasiv kraft, der spreder sig og ”nedbryder” det danske menneskesyn. Den er resultat af ”politisk dovenskab” og et ”uansvarligt” valg fra politikernes side om at tillade kønsskiftebehandling (se afsnit 7.2.4). I diskursen skabes også et billede af behandlingen som

”eksperimentel”, hvor der ifølge Dansk Folkeparti ikke skeles til de unges sikkerhed. Med denne fremstilling ækvivaleres transkønnethed med *fare* og *uempatisk praksis* (se afsnit 7.2.4).

Jeg inkluderer også Konservative Folkeparti i den normative diskurs. Konservative Folkeparti holder deres udtalelser korte og skaber ikke de samme ækvivalenser som Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti. Dog trækker Konservative Folkeparti direkte på en sygdomsforståelse af transkønnethed og etablerer en ækvivalens med elementet *symptom*. Ækvivalensforholdet resulterer i en forståelse af transkønnethed som en mulig konsekvens af autismediagnosen (se afsnit 7.2.3).

Den drivende logik i diskursen er en sygdomslogik, som forbinder transkønnethed med en unaturlig og ufredelig tilstand, der er skadelig og til fare samt negativt påvirker den unges sundhed, men som også kan behandles eller gå over af sig selv.

Transkønnethed bliver indsat i en sygdomslogik og indgår i en ækvivalenskæde med følgende betydningsbærende elementer: *Ikke-fredelig pubertet, unaturlig udvikling, kønsideologi, brud med biologien, forvirring, bekymrende udvikling, midlertidighed, fase, nederlag, behandlelig tilstand, uansvarlighed, fremmedhed, skadelighed, fare, uempatisk praksis* og *symptom*.

Som moment i den normative diskurs betragtes transkønnethed som en tilstand, der potentielt kan forsvinde over tid. Tilstanden kan forsvinde ved passende terapeutisk intervention, ved at lade børn gennemgå en naturlig pubertet uden indgreb eller ved at opretholde traditionelle danske værdier uden fremmed påvirkning. Ubehandlet betragtes transkønnethed som en tilstand præget af ufredelighed og unaturlighed eller som et symptom på autisme. I den normative diskurs konstrueres transkønnethed som et ideologisk begreb uden en solid biologisk basis. Kønskifte fremstilles som en risikabel og uempatisk praksis.

8.1.2 Den juridisk-tekniske diskurs

Den anden diskurs i anti-diskursformationen omtaler jeg som den *juridisk-tekniske diskurs*. Diskursen repræsenteres af Danmarksdemokraterne og Liberal Alliance. Navngivelsen *juridisk-teknisk* afspejler, at diskursen lægger vægt på juridiske og tekniske principper. Inden for denne diskurs lægges vægt på betydningen af juridisk myndighedsalder samt alle de elementer, der adskiller børn fra voksne, herunder modenhed og rationalitet. Transkønnethed bliver en del af diskussionen om juridisk myndighedsalder og de juridiske regler, der omhandler beslutningskompetence.

I denne diskurs bliver transkønnethed ækvivaleret med elementer som *ungdomsoplevelse, almindelighed, midlertidighed, fase, forvirring*. Disse ækvivalenser tjener også til at nedtone ækvivalensen mellem transkønnethed og unaturlighed, hvilket adskiller sig fra den normative

diskurs. I stedet bliver transkønnethed omtalt af både Danmarksdemokraterne og Liberal Alliance som en almindelig usikkerhed, forvirring og emotionel udfordring, der er en naturlig del af puberteten. Begge partier beskriver det som noget, der er en konsekvens af en "forvirrende" teenagetid og "passerer med alderen". Ved at betragte transkønnethed som noget, der kan behandles senere i livet, placerer de det i en sammenhæng med de almindelige udfordringer, der følger med ungdommen og ikke er noget unikt eller usædvanligt. Transkønnethed bliver i denne diskurs ikke opfattet som noget unaturligt, men bliver i stedet betragtet som en del af den naturlige variation i ungdomsoplevelsen (se afsnit 7.2.1 og 7.2.2).

I forlængelse heraf ækvivalerer Liberal Alliance også transkønnethed med *impulsvalg*, idet unge mennesker kan blive fristet til at eksperimentere og træffe impulsive beslutninger, herunder om transkønnethed, i deres livsvalg. Ifølge Liberal Alliance lægger samfundet op til, at "du kan, lige hvad du vil; der er ingen begrænsninger". Transkønnethed er en del af en bredere palet af valgmuligheder, som en ung person let kan træffe. Herved skabes en sammenhæng, hvor spørgsmål om myndighed og beslutningstagningsevne naturligt opstår (se afsnit 7.2.2). Hos begge partier bliver spørgsmålet om, hvornår en ung person er i stand til at træffe beslutninger om behandling, afgørende. Ifølge Danmarksdemokraterne kan spørgsmålet sammenlignes med mindreåriges alkoholkøb (se afsnit 7.2.1). Problematikken er en udfordring inden for jura og lovgivning, da det involverer vurderingen af den unges mentale og følelsesmæssige modenhed. Det forudsættes, at de ikke er i stand til at træffe sådanne beslutninger på en rationel måde på grund af de udfordringer og følelser, der følger med ungdommen (se afsnit 7.2.1 og 7.2.2). Således udvides ækvivalenskæden med elementer som *myndighed* og *modenhed*.

Liberal Alliance giver også udtryk for, at tilvalg af behandling kan anses som en "bjørnetjeneste". Herved ækvivaleres transkønnethed med *skadelighed*, idet behandlingen snarere er skadelig end gavnlig (se afsnit 7.2.2).

Ækvivalenskæden muliggøres af en logik, som jeg benævner generaliseringslogik. Generaliseringslogikken forbinder transkønnethed med et almindeligt spørgsmål, der kan lovgives om på samme måde som andre juridiske anliggender vedrørende unge.

Transkønnethed bliver indsat i en generaliseringslogik og indgår i en ækvivalenskæde med følgende betydningsbærende elementer: *Ungdomsoplevelse*, *almindelighed*, *midlertidighed*, *fase*, *forvirring*, *impulsvalg*, *myndighed*, *modenhed*, og *skadelighed*.

Som moment i den juridisk-tekniske diskurs skildres transkønnethed som en del af den naturlige variation i ungdomsoplevelsen. Unge mennesker er i en fase af selvopdagelse, hvor de udforsker forskellige aspekter af deres kønsidentitet og -udtryk. De kan føle usikkerhed eller forvirring omkring denne identitet i løbet af puberteten, men det er en normal del af den

følelsesmæssige udvikling, som passerer med alderen. Kønsskifte betragtes som en mulighed, der kan overvejes senere i livet, når den transkønnede person har opnået tilstrækkelig modenhed til at træffe afgørende valg om hormonelle og kirurgiske behandlinger. Man skal desuden tage sig i agt for tilvalg af transkønnethed, idet det kan være mere skadeligt end gavnligt.

Sammenfattende repræsenterer disse diskurser to forskellige tilgange til forståelse af transkønnethed og behandling af unge transkønnede. Den normative diskurs betoner transkønnethed som unaturlig og behandlelig, mens den juridisk-tekniske diskurs ser det som en midlertidig fase i puberteten, der kan lovgives om på lige fod med alt andet. Begge diskurser udfordrer eksistensen af transkønnethed og derved ideen om at tilbyde hormon- og kirurgibehandling til unge under 18 år.

8.2 Pro-diskursformation

Pro-diskursformationen består ligeledes af en række overlappende diskurser. I alle diskurserne bliver der argumenteret for, at de sundhedsfaglige eksperter bedst kan vurdere, hvilken hjælp og behandling der passer bedst til de transkønnede børn og unge, og at behandlingen kun kan finde sted, hvis der gennem en individualiseret vurdering er belæg for, at behandling er det bedste for den unge. Denne beslutning skal politikerne ikke tage. Derfor etableres der en overordnet ækvivalens mellem transkønnethed og *frihed fra politisk indblanding*. Desuden er der blandt diskurserne en tendens til at tildele transkønnethed en eksistens, idet det der bliver talt mere åbent om de børn og unge, der lever med transkønnethed og er uløseligt forbundet til det. Således bliver der skabt en anden overordnet ækvivalens mellem transkønnethed og *virkelighed*.

8.2.1 Ligestillingsdiskursen

Den første identificerbare diskurs inden for pro-diskursformationen er *ligestillingsdiskursen*, som primært fremføres af politikere fra Enhedslisten og Radikale Venstre. Disse politikere argumenterer for vigtigheden af at fremme fremskridt og rettigheder for unge transkønnede personer, så de også har mulighed for at træffe egne livsvalg. Disse fremskridt og rettigheder inkluderer større åbenhed om emnet, øget anerkendelse af transkønnede individer og en stærkere samfundsmæssig støtte til dem.

I udtalelserne fremhæver Enhedslisten de betydelige forbedringer og de markante fremskridt på området for transkønnethed, som indbefatter, ”at vi nu kan tale om det”, ”at vi kan give en form for anerkendelse” og ”at der også er en mulighed for at hjælpe dem”. Dog påpeges det også, at der stadig er et stort behov for ændringer i samfundet for at skabe en endnu mere inkluderende og ligestillet verden for transkønnede individer. På trods af de positive skridt, der

allerede er taget, står det klart, at der fortsat eksisterer ”et ønske om at rulle [...] fremskridt tilbage” og derved en modstand mod at anerkende og behandle denne gruppe. Derfor er der stadig en ”lang vej” at gå for at sikre dem fuld anerkendelse (se afsnit 7.3.4). Radikale Venstre påpeger, at den øgede behandlingsefterspørgsel er et positivt resultat af, ”at vi nu taler åbent om det” (se afsnit 7.3.5). Således bliver transkønnethed ækvivaleret med *udvikling, fremgang, styrkelse* og *bevarelse*.

Begge partier ækvivalerer transkønnethed med *fredelighed* og *harmoni*. Enhedslisten argumenterer for en ønskværdig virkelighed, hvor behandlingsindsatsen styrkes, de lange ventelister fjernes og flere behandlingsmuligheder sikres, da det kan forbedre livskvaliteten for disse mennesker og give dem anerkendelse, støtte og tryghed (se afsnit 7.3.4). Radikale Venstre påpeger også, at børn, der ikke kan tilbydes behandling og skal leve med en forkert krop i forhold til deres kønsidentitet, ”netop ikke har en fredelig barndom og pubertet” (se afsnit 7.3.5).

Den overordnede logik i ligestillingsdiskursen er en modernitetslogik (jf. Nebeling Petersen 2012). Politikerne i denne diskurs bemærker den positive udvikling inden for området for transkønnethed og understreger vigtigheden af at fortsætte med at fremme fremskridt, rettigheder og frie valg for transkønnede personer. Der er et ønske om fortsat fremgang og en ærgrelse over modstanden.

Transkønnethed bliver indsat i en modernitetslogik og indgår i en ækvivalenskæde med følgende betydningsbærende elementer: *Udvikling, fremgang, styrkelse, bevarelse, fredelighed* og *harmoni*.

Som moment i ligestillingsdiskursen skildres transkønnethed som et område i udvikling, som fortsat skal styrkes og bevares. Transkønnede personer søger at leve i overensstemmelse med deres sande kønsidentitet, og for at opnå dette mål kræver det styrkelse og bevarelse af fremskridt, hvilket indbefatter anerkendelse, hjælp og adgang til behandling. Transkønnethed skal imødekommes, idet det vil forbedre individets livskvalitet i form af fredelig og harmonisk tilværelse.

8.2.2 Minoritetsdiskursen

Den næste diskurs, som skal berøres, er *minoritetsdiskursen* (jf. Nebeling Petersen 2012), der artikuleres af Moderaterne. I minoritetsdiskursen ses en vægtning af nødvendigheden af at beskytte transkønnede som en eksisterende, lille og sårbar gruppe, og i denne diskurs fremhæves kønsskiftebehandlingens natur.

Moderaterne anskuer transkønnede individer som en eksisterende minoritet, der forventes at få beskyttelse af flertallet. Moderaterne beskriver transkønnede individer som en ”lille gruppe

mennesker, men en meget vigtig gruppe mennesker”, som ”vi”, majoriteten, skal hjælpe. Derfor bliver transkønnethed ækvivaleret med *minoritet, beskyttelse af mindretal og afvigelse fra majoriteten* (se afsnit 7.3.3).

Yderligere understreger Moderaterne kønsskiftebehandlingens natur, især brugen af hormonmedicin, og udfordrer en eksisterende opfattelse i lovforslaget. Således ækvivaleres transkønnethed med *sikkerhed og medicin*, idet det bliver påpeget, at bremsning af puberteten med medicin har en betydelig positiv indvirkning på de berørte børn og unge. Moderaterne forsikrer om medicinens reversibilitet, idet den kun ”bremser” puberteten, og at medicinsk intervention, som hormonblokkere, ikke er en farlig behandling (se afsnit 7.3.3).

Minoritetsdiskursen er præget af både en modernitetslogik og en frelserlogik (jf. Nebeling Petersen 2012), der sammenkæder betydninger og afgrænser forståelsen af transkønnethed. Minoritetsdiskursen søger først og fremmest at udvikle og nuancere opfattelsen af transkønnethed og den tilknyttede behandling. Intentionen kommer til udtryk i afklaringen om, hvad behandlingen faktisk indebærer. Her er modernitetslogikken i spil, da der etableres en mere nuanceret tilgang til forståelsen af transkønnethed. Samtidig udtrykker minoritetsdiskursen en frelserlogik, der appellerer til majoriteten i samfundet om at beskytte og hjælpe transkønnede som en minoritetsgruppe.

Transkønnethed bliver indsat i en modernitetslogik og frelserlogik og indgår i en ækvivalenskæde med følgende betydningsbærende elementer: *Minoritet, beskyttelse af mindretal, afvigelse fra majoriteten, sikkerhed og medicin*.

Som moment i minoritetsdiskursen betragtes transkønnethed som en afgrænset, men betydelig minoritetsgruppe, der skal sikres hjælp fra samfundets flertal. En betoning af nødvendig beskyttelse og hjælp indgår i forståelsen af transkønnethed som en afvigelse fra normen og den større majoritet. Tilvalg af transkønnethed i form af medicinbehandling er her ikke et irreversibelt eller farligt valg.

8.2.3 Den liberalistiske diskurs

Den tredje diskurs, som skal beskrives nærmere, er den *liberalistiske diskurs*, der repræsenteres af Venstre. Benævnelsen *liberalistisk diskurs* er inspireret af Nebeling Petersen (2012). Dog tillægger jeg et andet indhold til *liberalistisk*, idet der i denne diskurs fremhæves en nødvendighed af ekspertise i sundhedsfaglige beslutninger, som skal bero på individuelle oplevelser. Individet og den enkelte er det centrale i den liberalistiske diskurs. Der skabes en differentiering til standardisering i behandlingsprocessen.

Hos Venstre bliver transkønnethed ækvivaleret med elementerne *individualitet* og *behandlingsegnethed*. Det bliver understreget, at beslutningen om behandling skal baseres på individuelle vurderinger af ”enkeltes biologiske, sociale og psykologiske udvikling” og ”enkeltes behov for sundhedsfaglig behandling”. Denne understregning markerer en adskillelse fra den juridisk-tekniske diskurs, der i stedet prioriterer standardiserede procedurer. For Venstre bliver transkønnethed og kønsskiftebehandling ikke set som noget, der kan standardiseres eller reguleres på samme måde som andre formelle procedurer vedrørende unge. Holdningen her er ikke, at alle børn og unge automatisk skal have adgang til behandling, men derimod at det er vigtigt at vurdere, om den enkeltes unikke oplevelse berettiger behandling, og om det gavner den pågældende person. I denne sammenhæng manifesterer elementet *behandlingsegnethed* sig også som en central faktor (se afsnit 7.3.2).

Den liberalistiske diskurs er præget af en individualismelogik, der står i direkte modsætning til generaliseringslogikken. Her bliver transkønnethed direkte forbundet med individuel unikhed og anerkendes som noget, der ikke kan underlægges de samme regler og standardprocedurer som andre aspekter af unge menneskers liv. Denne tankegang modsætter sig enhver form for generalisering, især når det handler om noget så personligt som transkønnethed. Tankegangen omfavner derimod individuelle procedurer.

Transkønnethed bliver indsat i en individualismelogik og indgår i en ækvivalenskæde med følgende betydningsbærende elementer: *Individualitet* og *behandlingsegnethed*.

Som moment i den liberalistiske diskurs betragtes transkønnethed ikke som en kønsidentitet, der opleves ens på nogen måde. Således ses transkønnethed som noget, der ikke kan standardiseres eller underlægges generelle regler. Denne tilgang er en kontrast til den mere bureaukratiske og standardiserede tilgang, som den juridisk-tekniske diskurs repræsenterer. Transkønnethed forstås som noget, der er personligt og individuelt, og som derfor kræver en skræddersyet behandling af sundhedsfaglige eksperter.

8.2.4 Den kønsteoretiske diskurs

Den fjerde og sidste diskurs, som skal nævnes, er den *kønsteoretiske diskurs*. Diskursen er blevet navngivet således, da der i denne diskurs lægges vægt på den uadskillelige forbindelse mellem køn og identitet og en kritik af kønsbaseret essentialisme, som bl.a. er forestillingen om, at identiteter kan reduceres til enkle binære elementer (Sauntson 2019, 18).

I den kønsteoretiske diskurs ækvivalerer Socialdemokratiet først og fremmest transkønnethed med *kønsidentitet* og adskiller det klart fra spørgsmål om seksualitet. Kønsidentitet henviser til, hvordan en person identificerer sig i forhold til deres køn, hvilket inkluderer

transkønnethed. (se afsnit 7.3.1). Yderligere ækvivaleres transkønnethed i denne diskurs også med *del af tilværelsen* og *diversitet*. Socialdemokratiet fremhæver, at kønsidentitet er en væsentlig del af, hvad det vil sige at være menneske. Ved således at anerkende transkønnethed som en kønsidentitet, anerkendes transkønnede personers oplevelser ligeledes som noget essentielt menneskeligt. Socialdemokratiet nævner i forlængelse heraf pronomenerne ”han, hun eller hen, dig eller mig, de eller dem”, som skal symbolisere hele spektret af måder, hvorpå mennesker kan definere sig selv og deres kønsidentitet. Det er en omfavelse af diversiteten, og transkønnethed er også en ud af de mange måder, hvorpå folk kan forstå og definere deres kønsidentitet (se afsnit 7.3.1).

I den kønsteoretiske diskurs er modernitetslogikken også på spil, da den præsenterer transkønnethed som en naturlig progression og udvidelse af den måde, som vi forstår kønsidentitet og den menneskelige oplevelse på. Diskursen udfordrer den traditionelle binære opfattelse af, at der kun eksisterer to køn og to fundamentale måder at være menneske på.

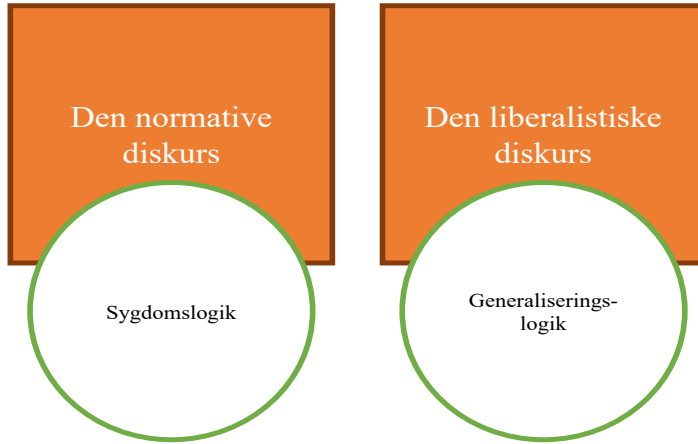
Transkønnethed bliver indsat i en modernitetslogik og indgår i en ækvivalenskæde med følgende betydningsbærende elementer: *Kønsidentitet*, *del af tilværelsen* og *diversitet*.

Som moment i den kønsteoretiske diskurs skildres transkønnethed som en af flere gyldige kønsidentiteter. Den betragtes ikke kun som en afvigelse fra en binær kønsopfattelse, men som en måde, hvorpå en person kan definere og udtrykke sin kønsidentitet. Kønsidentitet er mangfoldig og ikke begrænset til to faste kategorier. Transkønnethed er en naturlig variation inden for et mangfoldigt spektrum af kønsidentiteter. I denne diskurs er transkønnethed som kønsidentitet uløseligt forbundet med en måde at være menneske på.

Pro-diskursformationen, som repræsenteres af Radikale Venstre, Enhedslisten, Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre, står i modsætning til anti-diskursformationen ved at fremme en bredere accept af transkønnethed samt nødvendigheden af muligheden for kønsskifte. Partierne bruger forskellige diskurser, herunder ligestilling, minoritetsbeskyttelse, liberalisme og kønsteori, og tilvejebringer derved en forståelse af transkønnethed som havende en eksistens, der skal imødekommes gennem muligheden for behandling. I figur 1 og 2 ses en oversigt over, hvordan de to forskellige diskurser med deres underliggende logikker fordeler sig inden for de to diskursformationer.

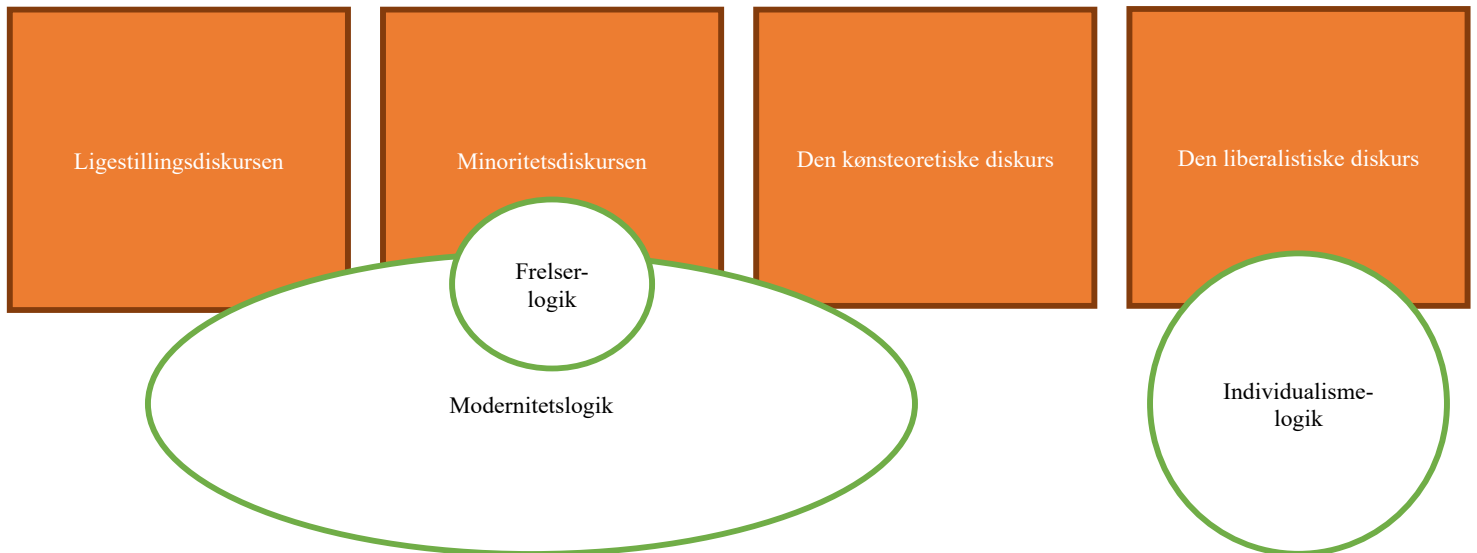
Det diskursive felt

Anti-diskursformation

Figur 1 Det diskursive felt for anti-diskursformation

Pro-diskursformation

Figur 2 Det diskursive felt for pro-diskursformation

9. Diskussion: Bekymringens magt

Det politiske lovforslag og den dertilhørende debat om et muligt forbud mod hormon- og kirurgisk behandling for personer under 18 år handler om et afgørende aspekt: Kontrol over skæbnen for unge transkønnede individer. I denne lovforhandling handler det dog ikke om at udstede officielle dokumenter for at anerkende en kønsidentitet. Det drejer sig derimod om at regulere, hvem der får adgang til medicinsk og kirurgisk behandling som en vej til at forfølge deres kønsidentitet. Som det tydeligt fremgår af mit teori afsnit, hænger denne kontrol sammen med en bekymring.

Bekymring indebærer et ønske om at fremme visse fremtider og forhindre andre. På den ene side stræber visse politiske grupperinger efter at forhindre en fremtid, hvor unge under 18 år har adgang til hormoner og kirurgi. På den anden side arbejder andre politiske grupperinger for at lette vejen for disse behandlinger. Disse tilsyneladende modsatrettede bestræbelser udspringer af forskellige bekymringer og vil have indflydelse på livet for transkønnede individer. Bekymring er en afgørende faktor, der har indflydelse på vores forståelse af transkønnethed, den måde vi taler om transkønnethed på, samt på udformningen af politik.

Hele lovforslaget og den bredere anti-diskursformations argumentation er forankret i en bekymring for, at unge transkønnede senere i livet vil fortryde deres valg om kønsskifte. Dette perspektiv blev også fremhævet af Bissenbakker og Raun (2023) som en herskende bekymring gennem tiden. Den tidligere herskende bekymring om sindssyge og sygdom er mere fraværende, men bliver dog formuleret subtilt på nye præmisser. En bekymring, der bærer præg af en sygdomsforståelse af transkønnethed i form af en behandlelig afvigelse fra den naturlige udvikling, bliver stadig formuleret. Dog rejses der i anti-diskursformationen også flere problemstillinger, som er relateret til kønsskifte og transkønnethed. Der ses også en bekymring, som er centreret omkring unge, der måske forføres af ungdomstendenser og de mange muligheder, som puberteten og ungdommen bærer med sig. Der er i anti-diskursformationen imidlertid ikke den samme grad af bekymring for de transkønnede, der skal leve med konsekvenserne af ikke at kunne forfølge deres kønsidentitet.

Som helhed er pro-diskursformationen også præget af bekymring for, om de unge modtager den passende behandling, så de ikke senere fortryder deres valg om kønsskifte. Pro-diskursformationen har dog tillid til, at sundhedsfaglige eksperter besidder tilstrækkelig ekspertise til at håndtere denne bekymring. Den mest iøjnefaldende bekymring i denne lejr er imidlertid rettet mod de unge transkønnede individer selv. Man frygter, at manglen på adgang til behandling vil tvinge transkønnede til at undertrykke deres kønsidentitet og forblive fanget i en krop, der ikke

stemmer overens med deres selvopfattelse. Denne situation anses som havende alvorlige konsekvenser for deres velbefindende og sundhed.

Det er således interessant, hvordan bekymring kan forbindes med magt og indflydelse. Ifølge Bissenbakker & Raun (2023, 35-36) er lykke ikke blot et individuelt mål; det udgør snarere et normativt krav. Idéen om, at lykke er noget, som alle bør opnå, opstiller implicit en række stier, som garanterer at føre til individuel lykke. Det normative aspekt viser sig tydeligt i det implicite krav om, at hvis man følger denne sti, garanterer man også at gøre *andre* lykkelige (ibid.). At følge stien, som imødekommer bekymringen, er for alles bedste og garanterer kollektiv lykke.

Bekymringerne i både anti-diskursformationen og pro-diskursformationen udnytter idéen om lykke som et normativt krav. Anti-diskursformationen og pro-diskursformationen søger gennem deres bekymringer henholdsvis at begrænse adgangen til behandling for unge transkønnede og at fremme adgangen. Gennem udfoldelse af bekymringer tilrettelægger hver diskursformation en vej til kollektiv lykke, hvilket burde være ønskværdigt for alle at følge. Inden for bekymringsdiskursen kan begrebet *lykke* blive et magtmiddel til at påvirke, hvordan samfundet ser og behandler transkønnede individer. Samtidig formår diskursformationerne også at påvirke nogle transkønnede til at imødekomme disse bekymringer og dermed måske afstå fra at forfølge deres egne drømme og ønsker. Denne normative opfattelse af lykke spiller dermed en vigtig rolle i at forme, hvordan disse bekymringer påvirker transkønnedes liv og rettigheder.

I den politiske debat om et potentielt forbud mod hormonel og kirurgisk behandling til personer under 18 år er bekymring mere end blot en følelse – den er et magtfuldt redskab til at forme vores fremtid. Som jeg refererede tidligere i mit teori afsnit, fastsættes der i virkeligheden grænser for lykken, når nogen siger: ”Jeg vil bare have, at du er lykkelig” (Bissenbakker & Raun, 16). I politiske diskurser søger politikerne at formulere politikker, der er velbegrundede og kan danne grundlag for lovgivning. Hvis politikernes argumenter udmønter sig i lovgivning, sættes der grænser for vores individuelle ønsker og lykkebetingelser. Politikere besidder således en magtposition og kan argumentere for, hvilken sti man skal vælge for at træffe de fornuftigste og bedste valg for sig selv og resten af samfundet. Stien kan så vise sig at blive den eneste lovlige sti at gå. De herskende diskurser leder os hen mod bestemte skæbner og væk fra andre.

Den politiske debat handler altså ikke kun om love og regler. Det er en kamp om, hvordan samfundet opfatter kønsidentitet, og hvordan denne opfattelse former skæbner. Kontrol og bekymring er en magtfuld aktør i denne diskussion om kønsidentitet og den videre udvikling på området for transkønnethed.

10. Konklusion

Formålet med nærværende speciale var at undersøge, hvilke sproglige diskurser der er til stede i debatten om muligheden for hormonbehandling og kirurgi, og derved belyse de bagvedliggende forståelser af, hvad transkønnethed er. Jeg har taget udgangspunkt i lovforslaget præsenteret af partiet Nye Borgerlige den 14. marts 2023 og de efterfølgende lovforhandlinger, der fandt sted den 9. maj samme år. Gennem udvalgte uddrag fra lovforslaget og ordførertalerne under forhandlingerne udførte jeg en nærsproglig diskursanalyse. Dernæst anvendte jeg en diskursanalysemetode inspireret af Laclau og Mouffe (1985). Målet med disse analyser var at afdække, hvordan politikere sprogligt konstruerer deres forståelse af transkønnethed og derigennem skaber midlertidige betydningsfikseringer af elementet *transkønnethed*.

De politiske ordførere i lovforslagsdebatten kan kategoriseres i to grupper: De, der støttede lovforslaget (anti-diskursformationen), og de, der afviste det (pro-diskursformationen). De to politiske lejre udviste særlige tendenser i deres sproglige præsentationer af forståelsen af transkønnethed. Inden for anti-diskursformationen identificerede jeg to diskurser: Den normative diskurs og den juridisk-tekniske diskurs. Begge diskurser fremhæver transkønnethed som en unaturlig og fremmed tilstand, der bryder med og potentielt skader den naturlige udvikling og det danske menneskesyn. Transkønnethed opfattes desuden som et resultat af uansvarlige politiske valg. Samtidig præsenteres transkønnethed som en midlertidig fase i puberteten, som er forbundet med ungdommens forvirring og en bred vifte af valgmuligheder, men som det er muligt at vokse fra med tiden. Samlet set definerer anti-diskursformationen transkønnethed som en ikke-eksisterende virkelighed.

Inden for pro-diskursformationen identificerede jeg fire diskurser: Ligestillingsdiskursen, minoritetsdiskursen, den liberalistiske diskurs og den kønsteoretiske diskurs. I pro-diskursformation favnes behandlingen af transkønnethed, idet det er indbefattet i begrebet ”fremskridt”. Transkønnethed skal styrkes og bevares, idet det forbedrer livskvaliteten for den transkønnede i form af en fredelig og harmonisk tilværelse. Transkønnede individer betragtes som en afgrænset og sårbar minoritet, som fortjener støtte fra samfundets flertal. Samtidig anerkendes transkønnethed som en enestående og unik kønsidentitet for hvert individ, som kræver individuel og specialiseret behandling. Den opfattes som en integreret del af at være menneske og en naturlig variation inden for kønsidentitetsspektret. I pro-diskursformationen er transkønnethed en eksisterende virkelighed for mange mennesker. Transkønnethed har dermed en eksistens, som ikke kan benægtes.

Bekymringen om senere fortrydelse, der var grundlaget for lovforslaget, og bekymringen om transkønnethed som en psykisk sygdom, har udviklet sig til at omfatte en bredere vifte af bekymringer. Uanset bekymringens form har den en betydelig indvirkning på den fremtidige udvikling inden for området. Benægtelsen af eksistensen af transkønnethed og bekymringen om unges valg af kønsidentitet kan resultere i, at unge afholder sig fra at forfølge den kønsidentitet, som de oplever som virkelighed. Man kunne også argumentere for, at denne situation er bekymrende.

Referencer

- Ammaturo, F. R. (2017). *European Sexual Citizenship: Human Rights, Bodies and Identities*. Cham: Springer International Publishing.
- Bissenbakker, M., & Raun, T. (2023). Transbekymringens cisnormative økonomi: Nye grænser for køn i diskurser om behandling af trans-børn. *Lambda Nordica*, 28(1), 15–47.
- Blommaert, J. (2005). *Discourse: A Critical Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Boyd, N. A. (2006). Bodies in Motion: Lesbian and Transsexual Histories. I S. Stryker & S. Whittle (red.), *The Transgender Studies Reader* (420–433). London, New York: Routledge.
- Burr, V. (2015). *Social Constructionism* (3. udg.). London: Routledge.
- Butler, J. (2004). *Undoing Gender*. London, New York: Routledge.
- Bülöw-Møller, A. M. (2003). Pragmatik. I B. Lihn Jensen & M. Herslund (red.), *Sprog og sprogbeskrivelse* (199–226). København: Samfundslitteratur.
- Engberg-Pedersen, E., & Boeg Thomsen, D. (2016). The socio-cognitive foundation of Danish perspective-mixing dialogue particles. I B. Dancygier, W. Lu, & A. Verhagen (red.), *Viewpoint and the Fabric of Meaning* (125-142). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.
- Engberg-Pedersen, E., Boye, K., & Harder, P. (2019). *Semantik*. København: Samfundslitteratur.
- Faithful, R. (2010). (Law) Breaking gender: In search of transformative gender law. *Journal of Gender, Social Policy and the Law*, 18(3), 455–469.

- Folketinget [lovforslag] (2023). *Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod kirurgisk eller medicinsk kønsskiftebehandling af børn under 18 år*. Tilgået 19. oktober 2023. https://www.ft.dk/ripdf/samling/20222/beslutningsforslag/b62/20222_b62_som_fremsat.pdf
- Folketinget [lovforhandling] (2023). *B 62 Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod kirurgisk eller medicinsk kønsskiftebehandling af børn under 18 år*. Tilgået 19. oktober 2023. <https://www.ft.dk/samling/20222/beslutningsforslag/B62/BEH1-57/forhandling.htm>
- Giraldi, A., & Bech-Jessen, J. (2014). *Behandling i Danmark af personer med transseksuelle symptomer*. Sexologisk Klinik. Tilgået 30. november 2023. <https://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/1189/bilag/3/1370669.pdf>
- Hansen, E., & Heltoft, L. (2019). *Grammatik over det danske sprog* (2. udg.). København: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.
- Hilden, M. (2023). *Transkønnethed (kønsinkongruens)*. Sundhed. Tilgået 29. november. <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/sundhedsoplysning/lgbt/transkoennethed--koensinkongruens/>
- Jørgensen, C., & Onsberg, M. (1987). *Praktisk argumentation*. København: Teknisk Forlag.
- Kjær Nissen, U. (2018). En adversativ reduplikation på spansk: Han er dum, men dum. *Ny Forskning I Grammatik*, 25, 183–201.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*. London, New York: Verso.
- Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mortensen, J. (2012). Epistemisk positionering i dansk talesprog. (2012). *NyS - Nydanske Sprogstudier*, 42, 62–91.
- Nebeling Petersen, M. (2012). *Somewhere, over the rainbow: Biopolitiske rekonfigurationer af den homoseksuelle figur* [Ph.D.-afhandling]. København: Københavns Universitet.
- Norris, C. (1988). Deconstruction, Post-modernism and the Visual Arts. I C. Norris & A. Benjamin (red.), *What is Deconstruction?* (7–16). London: Academy Editions.

Rowling, J. K. (2020). "People who menstruate." *I'm sure there used to be a word for those people. Someone help me out. Wumben? Wimpund? Woomud?* Twitter. Tilgået 7. oktober 2023.

https://twitter.com/jk_rowling/status/1269382518362509313?s=20&fbclid=IwAR2SLzGu9CXyBGEhwtiiOILYG4-fkZcvDSosM9cIsh36Ss7JKrB8dKugSHs

Sauntson, H. (2019). *Researching Language, Gender and Sexuality: A Student Guide*. London, New York: Routledge.

Simonsen, R. K., & Kristensen, E. (2011). Transseksuelle i Sexologisk Klinik. I E. Kristensen & A. Giraldi (red.), *25 år med Sexologisk Klinik (69-74)*. København: Sexologisk Klinik, Psykiatrisk Center København.

Spade, D. (2006). Mutilating Gender. I S. Stryker & S. Whittle (red.), *The Transgender Studies Reader (315–332)*. London, New York: Routledge.

Thranesen, T. (2023). *Registratur over: Transrelaterede lovforslag, beslutningsforslag, spørgsmål til ministre m.m. i kronologisk orden frem til slutningen af september 2023*. Vidensbanken om kønsidentitet. Tilgået 13. november 2023.

<https://www.transviden.dk/artikler/Registratur-Trans.pdf>

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2010). *Diskursanalyse som teori og metode*. København: Samfundslitteratur.

Åkerstrøm Andersen, N. (1999). *Diskursive analysestrategier*. København: Nyt fra Samfundsvidenskaberne.